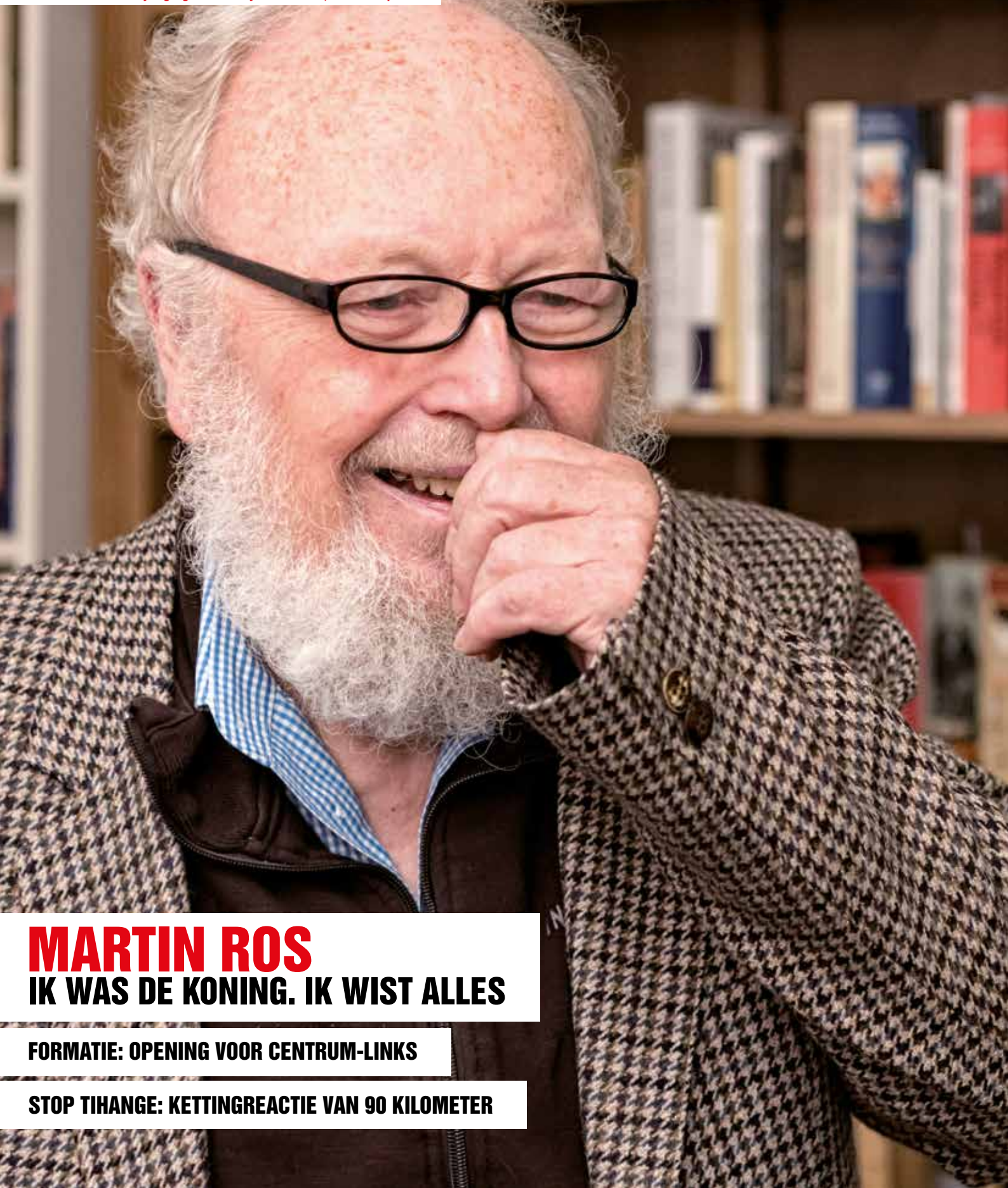

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 53 • nr. 6 • juni 2017 • € 1,75 • www.sp.nl

MARTIN ROS

IK WAS DE KONING. IK WIST ALLES

FORMATIE: OPENING VOOR CENTRUM-LINKS

STOP TIHANGE: KETTINGREACTIE VAN 90 KILOMETER

Arend van Dam

25 JUNI: HAND IN HAND TEGEN TIHANGE

Op zondag 25 juni 2017 protesteren tienduizenden mensen uit Nederland, Duitsland en België in een kilometerslange ketting(re)actie van 14 tot 16 uur voor de onmiddellijke sluiting van de gevaarlijke kerncentrale in Tihange, vlak over de grens bij Maastricht. De SP roept op om aan dit protest deel te nemen. Via secretariaat@sp.nl kunnen SP'ers die meer over Tihange willen weten een informatiepakket aanvragen. Vanuit 14 plaatsen in het land organiseert milieuorganisatie WISE busvervoer naar de actie. Geef je op:

 www.sp.nl/Z3M

Kom je op eigen gelegenheid?
Meld je hier aan:

 www.sp.nl/Z3G

★ ROOD jong in de SP

BEN JIJ EEN JONGE SP'ER, MAAR GEEN ROOD-LID? SLUIT JE NU GRATIS AAN EN STEUN DE MEEST ACTIEVE POLITIEKE JONGERENORGANISATIE VAN NEDERLAND!

GEEF JE MENING OVER ONZEKER WERK

Meer dan de helft van alle jonge mensen in Nederland heeft een onzeker contract. Hierdoor kan ruim een kwart van de jongeren niet zelf rondkomen. Geen wonder dat meer dan 80 procent van hen liever een vast contract zou willen hebben. ROOD gaat

de komende tijd de straat op te kijken wat werkende jongeren vinden. Ken of ben je iemand die in de onzekerheid zit door een flexcontract? Laat hem, haar of jezelf dan de enquête invullen op rood.sp.nl/flexwerk

foto: Mynke Vissia

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN
UITGAVE VAN DE
SOCIALISTISCHE
PARTIJ (SP) EN
VERSCHIJNT
11 MAAL
PER JAAR

Redactie

Diederik Olders (h), Jola van Dijk,
Rob Janssen, Daniël de Jongh

Vormgeving

Robert de Klerk, Gonnie Sluijs

Aan dit nummer werkten mee

Nico Brons, Robin Bruinsma,
Diederik van der Loo, Frank Lucas,
Paul Peters, Karen Veldkamp

Foto cover

Nico Brons

Illustraties

Arend van Dam
Wim Stevenhagen

De Tribune op Internet

www.sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement

€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
of € 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de
Tribune gratis.

SP algemeen

T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
www.sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie

Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune

Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

De Tribune in

gesproken vorm
Belangstellenden voor
de Tribune op cd kunnen
contact opnemen
met de SP-administratie.

Incasso contributie

Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten **NL86ZZZ403462460000**. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgelideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl>

IN DIT NUMMER

Actueel

Kabinetsformatie: 'Sociaal alternatief is haalbaar en nodig'

4

Martin Ros

'Nederland moet een links georiënteerd kabinet krijgen'

6

Amsterdam Zuidoost

180 nationaliteiten, één doel

10

Limburg, Groningen, Dakota

Waarom de Sioux in Noord-Amerika onze broeders zijn

18

'Dat is politiek'

Enkhuizer wethouderblues

24

16 Wegtransport: Truckers laten zich niet rechts inhalen

21 Nationaal ZorgFonds: Urgenter dan ooit

22 Amersfoort: 'De Moed' krijgt extra dimensie

28 LinksVoor: Debbie van Dijk voelt zich thuis in het Westland

29 Frank Futselaar heeft Landschapspijn

13, 14, 15, 20, 27 Nieuws **30** Prikbord **31** Puzzel

32 Theo de buurtconciërge

COLUMN

Wiens vrijheid?

Ze is Mark Rutte favoriete schrijver en werd door hem de grote geest van het liberalisme genoemd. Ayn Rand, de moeder van het neoliberalisme, pleitte voor de onbeteugelde krachten van het kapitaal en voor egoïsme als deugd. Haar succes is als een estafette: ze gaf het stokje door aan journalisten, die het weer doorgaven aan latere politici. Ideeën die ooit als marginaal werden weggehoond, zijn zo de wereld gaan regeren.

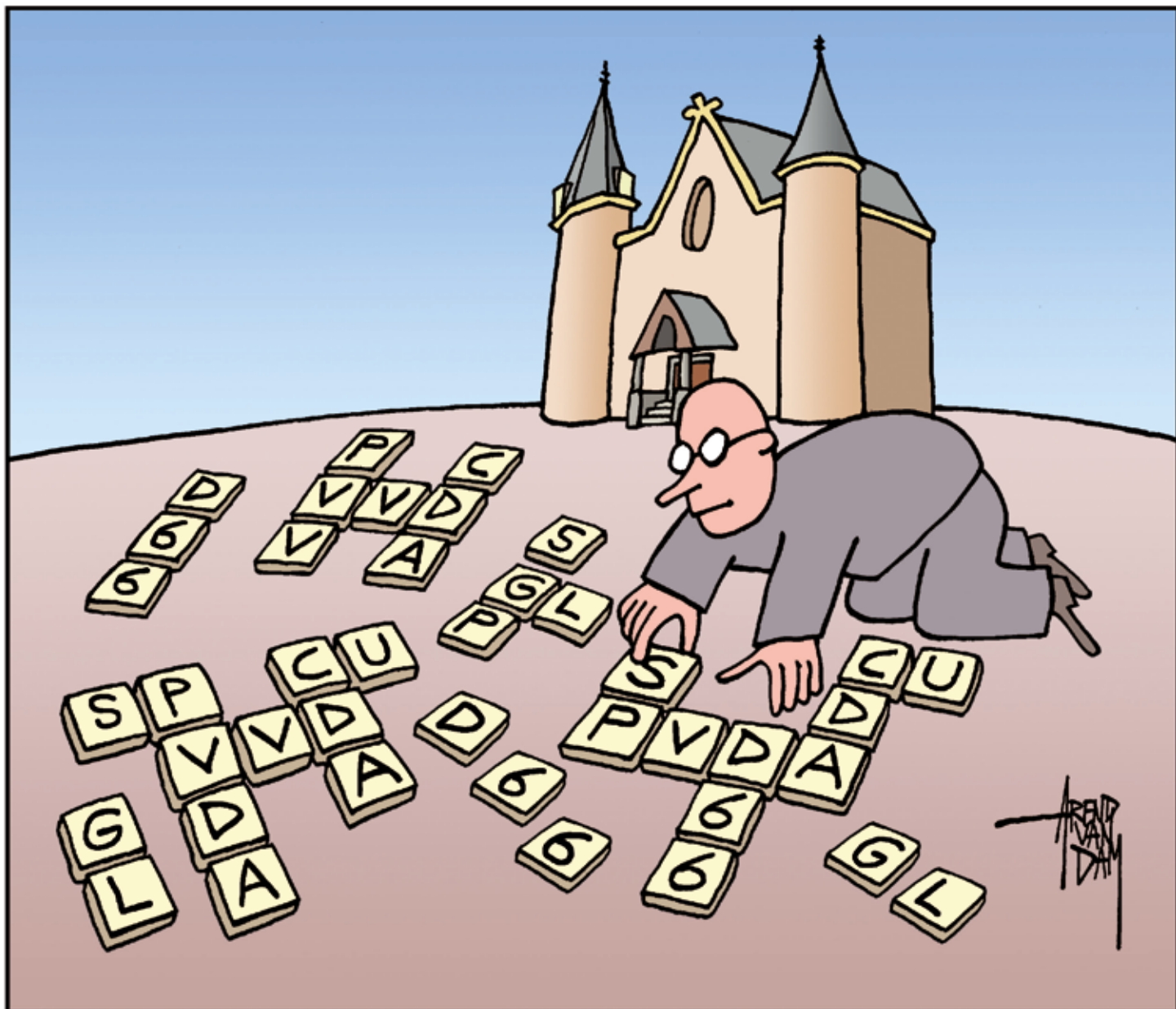
Individualisering, globalisering en flexibilisering van de arbeid worden al 30 jaar verkocht als vooruitgang en vrijheid. In werkelijkheid zijn risico's van multinationals verschoven naar mensen. Wie in het tijdperk van onzekerheid met Trump, Brexit en etnische identiteitspolitiek van DENK en PVV beter wil begrijpen waarom mensen zich vastklampen aan wat ze nog hebben, kijkt naar de schokkende cijfers die het CBS recent presenteerde.

Slechts een kwart van de mensen die in 2012 begonnen met een flexibele baan had drie jaar later een vast contract. De helft is werkloos. 1 op de 3 Nederlanders heeft een wegwerpcontract. Bij steenrijke bedrijven als Jumbo en Albert Heijn heeft zelfs de helft van de distributiewerkers een flexcontract. 340.000 Midden- en Oost-Europeanen werken hier in totale onzekerheid en voor lage lonen, terwijl er bijna 500.000 Nederlandse werklozen zijn. Freelance-journalisten krijgen bij de steenrijke De Persgroep 13 cent per woord. Immers: voor jou tien anderen. De winsten waren zelfs in crisistijd fenomenaal.

Wiens vooruitgang en vrijheid? De vrijheid van Ayn Rand en Mark Rutte is een liberale en geen sociale. Ze is de rode loper voor de machtigen en een race-naar-beneden voor de rest. Vrijheid, vooruitgang én gelijkwaardigheid zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Ze vergen sterke gemeenschappen en een overheid die voor balans in de economie durft te zorgen.

Ron Meyer
voorzitter SP

KABINETSFORMATIE

SOCIAAL ALTERNATIEF: HAALBAAR EN NOODZAKELIJK

Een combinatie van het 'motorblok' VVD-CDA-D66 en GroenLinks lukte niet. Met de ChristenUnie ook niet. Ondertussen wierf Emile Roemer voor een sociaal alternatief: een centrum-links kabinet mét de SP. Die optie komt in beeld, als het over rechts niet blijkt te lukken.

WE SPREKEN EMILE ROEMER een dag nadat informateur Edith Schippers het opgaf. De SP-leider heeft dan al wekenlang geworven voor een centrumlinks kabinet als sociaal alternatief. Een optie die tot op dat moment nog niet erg in beeld is geweest. Waarom eigenlijk niet? 'Omdat de VVD en het CDA elkaar nog stevig vasthouden. Dat doen ze samen met D66 en samen zijn er nog steeds op uit om daar een vierde partij bij te krijgen. En zolang zij er nog steeds niet van overtuigd zijn dat dat mislukt – ander ge-

maar waar menselijke waardigheid voorop staat.'

Wat hebben Roemers inspanningen op dat vlak tot nu toe opgeleverd? 'Met alle partijen die een bijdrage zouden kunnen leveren aan een centrum-links kabinet heb ik gesproken en geprobeerd ze warm te krijgen voor een verkennend gesprek over een alternatief over links, voor het geval het echt helemaal vast zou lopen. Want ja, als rechts het niet voor elkaar krijgt, dan

'Echte sociale vooruitgang is simpelweg niet met de liberalen te realiseren'

zegd: zolang zij nog steeds denken dat door een beetje volhouden er echt wel een vierde partij te vinden is – gaan zij niet over een andere boeg.' Maar waar ligt dan de sleutel om uit de impasse te komen? 'Het CDA zou in mijn optie samen moeten werken over links. Okay, voor CDA-leider Buma is dat best een grote stap. Er is heel wat druk van de achterban voor nodig om hem op een socialere weg te krijgen. Maar niettemin: nog steeds is het een optie, zolang de opties over rechts mislukken. En dan leg ik daar een alternatief naast: een centrum-linkse regering. De vraag is dan ook of het CDA en de VVD bereid zijn om elkaar los te laten.'

Voor de Kamerverkiezingen had Roemer er al geen gras over laten groeien: met de VVD zal de SP niet gaan regeren. Omdat echte sociale vooruitgang, waarvoor de SP per slot van rekening is opgericht, simpelweg niet met de liberalen te realiseren is. Het mislukken van de onderhandelingen met GroenLinks ziet Roemer als het bewijs voor die stelling. Immers: als het met GroenLinks in het rechtse motorblok VVD-CDA-D66 al niet lukt, dan hoeft het als SP niet eens te proberen. 'Daarom zetten wij in op een centrum-links kabinet. Een regering die investeert in samenhang en breekt met de politiek van ieder-voor-zich. Zo kunnen we bouwen aan een samenleving die niet wordt gedictieerd door de wetten van de markt,

is op enig moment dit alternatief aan de beurt. De ene partij was daarover uiteraard enthousiaster dan de ander. Buma ziet het vooralsnog niet erg zitten. Bij de rest varieert de stemming van enthousiast tot een houding van: "Ik ben zeker bereid om zo'n verkennend gesprek aan te gaan, mits het CDA meedoet".'

Maar dit sociaal alternatief moet dus zonder de VVD, de grootste partij. Zou dat niet heel raar zijn?

'Het is logisch dat de grootste partij na de verkiezingen als eerste de kans krijgt om te proberen een regering te vormen. Maar het is geen must. Als de grootste partij het niet voor elkaar krijgt, is het aan de volgende. Lukt het die ook niet, dan de derde. Het zou niet de eerste keer zijn dat de grootste partij niet in de regering kwam. Kijk maar eens naar Den Uyl in 1977 (de PvdA werd toen de grootste partij, maar kwam niet in de regering -red). Maar dat de VVD als grootste partij mag beginnen, dat is logisch. En die kans hebben de liberalen ook gehad. VVD-minister Schippers werd als informateur naar voren geschoven en zij heeft acht weken de tijd gehad. Nu zijn we weer terug bij af en wat mij betreft liggen alle andere opties nu gewoon open. En dan zeg ik: de sociale variant is haalbaar en noodzakelijk.'

tekst Rob Janssen • illustratie Arend van Dam

Knokken voor sociale vooruitgang

Wie de kranten de afgelopen week las, weet waarom fundamentele verandering nodig is.

In één week lasen we dat de helft van de mensen die in 2012 een flutcontract kregen nu geen baan meer heeft. En dat blijkt dat de Nederlandse overheid multinationals subsidieerde om belastingadviseurs in te huren, zodat deze winstmachines nog minder belasting hoeven te betalen. En ook dat minister Schippers door mag gaan met haar plannen om nu ook van de ambulancezorg een markt te maken.

De VVD zal de kranten met een grote glimlach hebben gelezen. Hun jarenlange werk heeft resultaat. Decennialang was deze partij de motor achter de doorgeslagen individualisering. De aanjager van de vermarkting van onze publieke zaak en de grootste beschermheer van de macht van banken en multinationals.

Voor elke SP'er zal het een aanmoediging zijn om nog harder te knokken voor sociale vooruitgang. Om te bouwen aan een land waarin niet de wetten van de markt het uitgangspunt zijn, maar de mens. Waar onze zorg, ons onderwijs en onze sociale huurwoningen geen kostenposten zijn, maar parels die we beschermen. Een samenleving die geen een optelsom is van met elkaar concurrerende individuen, maar een gemeenschap waarin we naar elkaar omkijken.

De afgelopen weken heb ik daarom alles op alles gezet om een centrumlinks kabinet te onderzoeken. Geen kabinet met tevreden VVD'ers die alles willen houden zoals het is. Wel om een sociaal alternatief te onderzoeken dat werk maakt van de verandering die zo hard nodig is.

Of het lukt zien we de komende maanden. Aan mij zal het niet liggen. Maar wat de uitkomst ook is: wij blijven knokken voor sociale vooruitgang. Daar is de SP immers voor opgericht.

Emile Roemer
fractievoorzitter
SP

AUTEUR EN UITGEVER MARTIN ROS

**‘MENSEN MOETEN TOT
HET BESEF KOMEN
DAT LEZEN
EEN VOORRECHT IS’**

Boeken, boeken en nog eens boeken. Enthousiast en erudiet besprak Martin Ros jarenlang op radio en tv de nieuwste literatuur. Als kind las hij al alles wat los en vast zat. 'Als klein manneke was ik al de koning van de buurt. Niet omdat ik sterk was, maar omdat ik zoveel meer wist dan de andere jongens op straat.'

MARTIN ROS is misschien wel de meest belezen Nederlander van dit moment. Hij verslond tijdens zijn arbeidzaam leven vele duizenden boeken, gaf er bovendien de nodige uit en schreef zelf ook nog eens een hele lijst met titels bij elkaar. De laatste jaren woont hij in een zorgcentrum in Soest, waar hij een tamelijk teruggetrokken bestaan leidt. Ros zit nooit om een mening verlegen. Hij heeft, zegt hij zelf, overal verstand van en dan met name van literatuur en politiek. De enige partij die in de buurt komt van zijn opvattingen is de SP. 'Ik stem altijd op jullie. Ik vraag me alleen af waar de arbeiders zijn gebleven.'

Onlangs bereikte de SP het bericht dat de schrijver en boekenverzamelaar zijn collectie aan de partij zou willen nalaten. De SP is vereerd met het gebaar, maar bezint zich nog op de vraag hoe aan de enorme verzameling recht gedaan zou kunnen worden. De redactie van de Tribune maakte wel dankbaar gebruik van de gelegenheid om Martin Ros te interviewen.

De eerste vraag is ook meteen de enige vraag die Martin Ros rechtstreeks en onomwonden beantwoordt. Zeggen we u of jij? 'U.'

› **Hoe gaat het met u?**

'Ik zit hier tussen de oude vrouwtjes. Ze weten helemaal niets meer, ze zijn alles vergeten. Ik vergeet nooit iets, ik onthoud alles. Dat had ik al op het gymnasium. Ik haalde zonder me uit te sloven alleen maar negens en tienens. Literatuur en geschiedenis, daar draaide het bij mij allemaal om. Plus de meisjes natuurlijk. Als de spanning in mijn kruis me te veel werd, ging ik fietsen. Dat kon ik goed, hoor. Mijn eindschot was fabuleus, niemand sprintte sneller dan ik.'

› **En tegenwoordig, hoe staat u er nu voor?**

'Ik ga dood. Onze Lieve Heer zadelt mij op met gebreken. De benen, de heupen, mijn geheugen: het wordt slechter en slechter en ik word er depressief van. Ik klamp me maar vast aan hoop, wat moet ik anders? Ik hoop dat ik straks bij haar ben, dat vooruitzicht houdt me op de been.' Hij kijkt naar een foto aan de wand van Catrien, zijn laatste liefde, de vrouw met wie hij een poos in een huisje in de Veluwe bossen woonde. Catrien is overleden, ze was tien jaar ouder dan hij. 'Met Catrien heb ik de mooiste tijd van mijn leven gehad. Een grotere schat heeft nooit bestaan. Maar nu moet u ophouden over het verleden, daar ga ik alleen maar van janken. Zal ik Catrien weer zien, wat denkt u? Wie heeft alles geschapen, dat moet toch God zijn geweest. Vertelt u mij het maar. Ik mag niet te veel van Hem verwachten. Dat

doen de mensen wel, hè. Ze rekenen op een wonder, terwijl de Lieve Heer zich nergens mee bemoeit.'

Martin Ros bewoont een klein appartement waarvan de beperkte ruimte vrijwel geheel in beslag wordt genomen door boeken, boeken en nog eens boeken, ook op zijn slaapkamer. 'Ergens in Nederland' zijn nog eens pakweg 20.000 boeken opgeslagen en al die boeken heeft hij gelezen. Zijn herinneringen verdrinken bijkans in zijn kennis. Hij doorspekt persoonlijke anekdotes met verhandelingen over, vooral, de Tweede Wereldoorlog en de Russische Revolutie, de burgeroorlog tussen de Roden en de Witten. Ros springt van de hak op de tak en voert onophoudelijk het woord met dat typische hoge stemgeluid. Het lijkt alsof iemand hem op zijn hielen zit, zijn verteltempo is soms nauwelijks bij te benen en kan alleen worden getemperd door er af en toe een vraag tussen te gooien.

› **U was ooit marxist.**

'Ik hing tegen het marxisme aan, als jongen uit een van het katholicisme doordrenkte buurt in Hilversum. Klein Rome, zo heette die buurt. Dat zegt genoeg. Overal hingen vlaggen van de Katholieke Volkspartij. Ik was een nakomertje, in een gezin met negen kinderen. Mijn moeder was al 47 toen ik werd geboren, mijn vader verdiende een schamel loon bij een weverij. Ik groeide op in een arbeideristisch milieu. Toen ik historische boeken ging lezen, ik zal een jaar of 15 zijn geweest, werden mijn ogen geopend. Niet te geloven wat die katholieken hadden uitgevreten. Ik viel meteen van mijn geloof.'

› **Net merkte u nog op dat het God moet zijn geweest die alles heeft gemaakt.**

'Dat is de hoop. Zonder de hoop op een hereniging met Catrien houd ik het niet vol. Ik ken God niet, ik heb Hem nooit ontmoet. Wat stelt het leven voor? Waarom bestaan wij? Ik zou moeten zeggen: om God te dienen. Legt ú het mij dan uit. Het eeuwige leven bestaat niet en daar kan ik intens verdrietig om worden. Ik wil blijven lezen, blijven luisteren naar Bach, meer zit er niet meer in voor mij. Totdat het ophoudt. Ik heb in Putten gewoond, daar geloven de mensen tenminste echt. In de oorlog sprokkelde mijn moeder hout in de bossen bij Lage Vuursche. Met mij op de rug. Ik was gelukkig op de rug van mijn moeder. Mijn zusje en ik werden ondergebracht bij families in Twente, ik zat bij een bakker, drie jaar lang, tot aan de bevrijding. Toen mocht ik de klok van de dorpskerk luiden. Het was een prachtige tijd, ik vergat de heimwee naar huis.

'De SP moet de samenwerking op links zoeken, in haar eentje redt ze het niet'

Geloof u mij nou maar, je kwam daar alleen maar aardige Duitsers tegen. Ik was een kind hè, ik begon de oorlog pas te begrijpen toen ik mij er als puber in ging verdiepen. Ik herinner me wel dat de Duitsers tegen het einde de boel leeg roofden. Wij hadden een koe in de badkamer verstopt. Die scheidt de boel onder, maar werd niet ontdekt. Haha, wat een toestand, zoiets nestelt zich voor eeuwig in je geheugen.'

Martin Ros is niet te stuiten. Hij geeft een college over Hitler en Stalin, aan wie hij menig publicatie heeft gewijd.

› **Waarom fascineren deze gruwelijke dictators, deze massamoordenaars u zo?**

'Ik worstel voortdurend met de vraag hoe het komt dat mensen tot zoiets in staat zijn. Het fascisme en communisme zaaiden dood en verderf.'

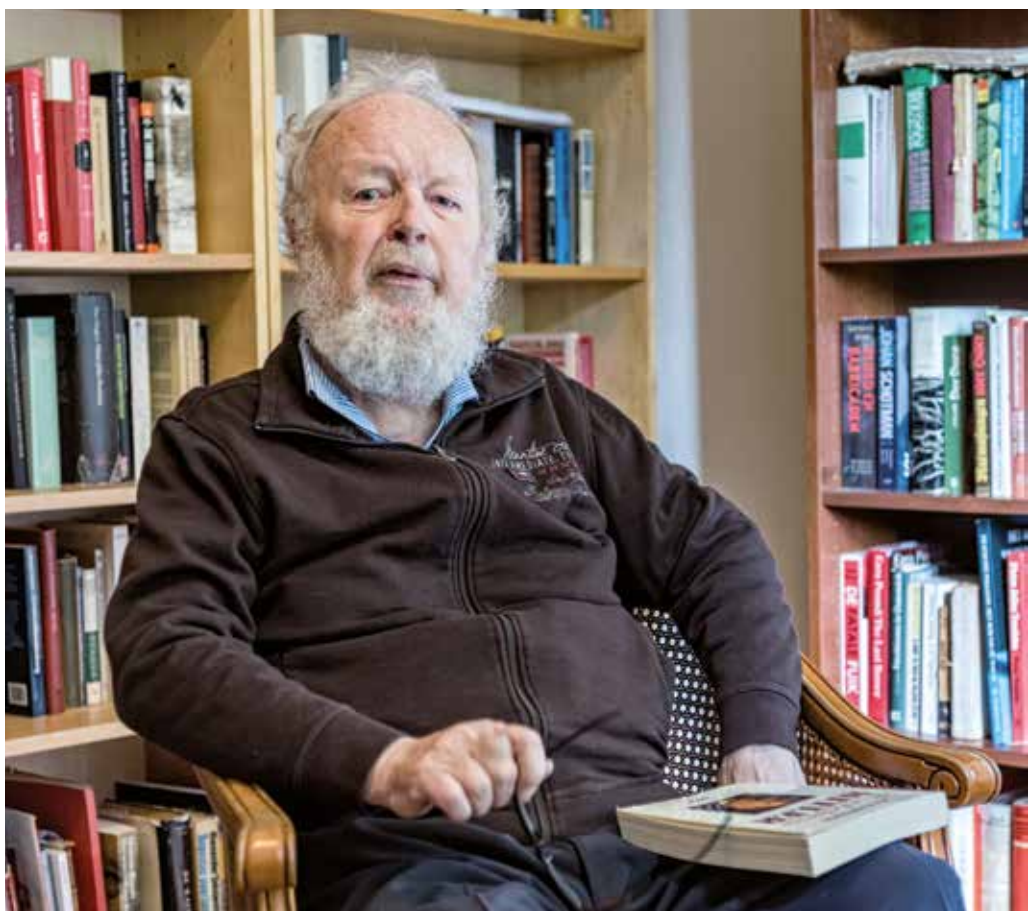
› **U voelde zich aangetrokken tot het marxisme.**

'Ik hing ertegenaan. Uiteindelijk heeft het marxisme ons niets opgeleverd. De SP is weliswaar voor de arbeiders, maar zou ik geen marxistische partij meer durven

noemen. De SP is socialistisch en dat ben ik ook. Ik ben voor meer macht en inspraak voor de werkende mensen, maar waar zijn de arbeiders gebleven? Je ziet en hoort hen niet meer, de vakbonden hebben zwaar aan invloed en betekenis ingeboet. Gelukkig houdt de SP voet bij stuk, al mag het van mij nog wel wat radicaler. In de Verenigde Staten is geen socialist te bekennen, maar ze kunnen wel wolkenkrabbers bouwen en oorlogen winnen. En ze kunnen goed schrijven, die Amerikanen. Mijn absolute favoriet is Herman Melville, een geweldenaar. Moby Dick, dat heeft u toch zeker wel gelezen, hoop ik. De Nederlandse literatuur stelt niks meer voor, werkelijk waar niet. Harry Mulisch, Louis Paul Boon, dat waren grote schrijvers. Later kwamen Maarten 't Hart en Adrie van der Heijden, nou, dat was het wel zo'n beetje. O ja, ik moet Jeroen Brouwers nog noemen, maar verder... Wie zegt u? Tom Lanoye? Aardige man, schrijft redelijk. Griet op de Beeck? Leuke vrouw, meer niet.'

› **Vroeger was alles en iedereen beter?**

'Beter niet, wel anders. Ik volg als wielersfanaat en -kenner natuurlijk het wielrennen

en ik kan niet ontkennen dat Tom Dumoulin een goede renner is met een geweldige tijdsrit. Alleen ben ik niet zo onder de indruk van zijn tegenstanders. Nee, Fausto Coppi, meneer, dat was een grootheid. Zijn rivaliteit met Gino Bartali, dat weet u toch wel...'

› Fausto Coppi had een affaire met de Witte Dame.

'Hoe weet u dat? Schitterend, die romance. Zij volgde hem overal. Weet u wat het is, ik ben een romanticus en de romantiek is uit het wielrennen verdwenen.'

De gordijnen in zijn benauwde kamer blijven gesloten. De zon schijnt uitbundig, Martin Ros piekert er niet over om naar buiten te gaan ('ik zit hier goed'). Een enkele keer maakt hij na het middageten een wandeling, naar het café om de hoek om onder de mensen te zijn ('ik ben geen kluisenaar') of om de eendjes te voeren ('ze eten uit mijn hand'). Hij is tevreden over de verzorging ('lieve meisjes'). Zijn nicht Anita Ros verricht hand- en spandiensten en regelt zijn zaken, de buurvrouw houdt een oogje in het zeil. Tussen het lezen en mijmeren door volgt hij het nieuws. De kabinetsformatie baart hem zorgen. 'Er moet een links georiënteerd kabinet komen. Jullie moeten samenwerken met die jongen, eh, die knaap met dat mooie haar.'

› Jesse Klaver, van GroenLinks?

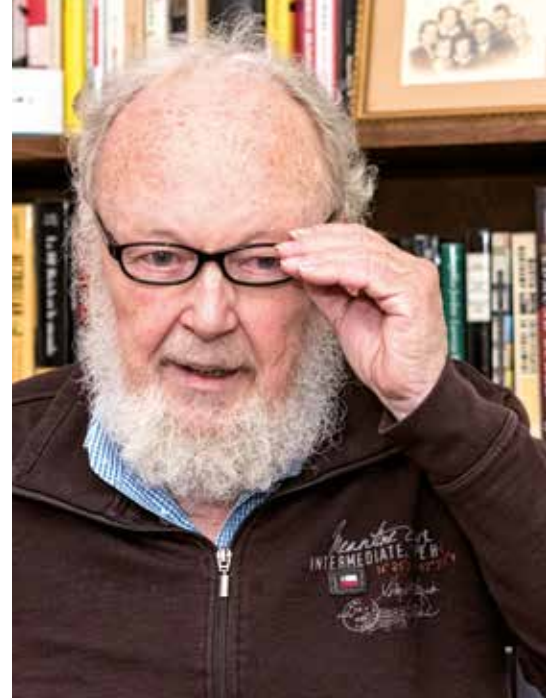
'Die ja. De SP moet meer medestanders zoeken. Ja, ook de laatste resten van de Partij van de Arbeid. Ons land heeft behoefte aan een eenheidsbeweging op links. Nee, de partijen moeten niet in elkaar opgaan, maar ze moeten samen optrekken, want alleen redt de SP het niet. Jullie leider, Roemer, verwoordt goed en helder zijn standpunten en is de enige die zich over de arbeiders en de uitkeringsgerechtigden ontfermt. En die dochter van de grote roerganger uit Oss, kom, hoe heet ze? Oh ja, Lilian. Haar bedoel ik. Ziet er verdomd leuk uit, ik ben weg van haar. En ze is nog slim ook. Een sterke vrouw, daar hebben jullie een goeie aan. Jan Marijnissen was mijn man. Ik heb nog met hem samengewerkt, ik ken Jan goed. Jullie zijn sociaal en solidair, dat ben ik ook, maar op dit moment is de politieke situatie rampzalig. De SP is de enige echt linkse partij. Hoe kan dat, vraag ik u. Waar is de PvdA gebleven? En dan de PVV, de tweede partij van het land, de tweede! Het is toch verschrikkelijk. Ik zeg niet dat de PVV fascistisch is, o nee, maar ze gebruikt wel bepaalde NSB-elementen. Dus zolang ze dat doen, komen ze niet aan de macht. Ik herhaal het, Roemer moet er alles aan doen

om een sterk links blok te vormen. Hij moet zijn rug rechten en de samenwerking durven zoeken, ook al zijn de andere partijen niet zo links-radicaal als de SP. Tegelijkertijd moet de SP wel over haar standpunten waken. Ik zie Europa niet zitten, ik ben voor zelfstandige landen zonder euro. Waarom is iedereen zo bang voor Poetin? Dat snap ik niet. Alsof Rusland Europa zal overlopen. Natuurlijk niet. Daar hebben ze geen enkel belang bij en bovendien is de invloedssfeer van Rusland wereldwijd al behoorlijk groot, kan ik u verzekeren.'

Na de vraag 'U bent sinds jaar en dag sympathisant van de SP en u heeft verstand van zaken. Hoe kan de SP verder groeien?' spreekt Martin Ros opeens over 'ons', onbewust van zijn betrokkenheid getuigend. Zijn antwoord op die vraag: 'De arbeiders, de werkenden, moeten ons weten te vinden en wij moeten hen ervan overtuigen dat wij als enige opkomen voor hun belangen. Dat besef moet tot hen doordringen. Ik heb heel veel meegemaakt, daar kan ik over blijven schrijven en praten. Ik zou mijn kennis met anderen willen delen. Laat mij maar inleidingen houden over de macht van de arbeiders. Ik was daar in Klein Rome, in de Fazantenstraat en omgeving, als klein manneke de koning. Weet u waarom? Niet omdat ik sterk was, maar omdat ik alles wist, meer wist dan de andere jongens op straat. Ik heb overall verstand van, daarom heb ik ook al die boeken geschreven en al die goede auteurs binnengehaald voor De Arbeiderspers. Lezen, meneer, de mensen doen het niet meer. Ze moeten tot het besef komen dat lezen een voorrecht is. Aan zijn boekenkast herken je de mens. Zonder Catrien leven is al heel moeilijk, zou ik niet meer kunnen lezen dan verliest het leven elke betekenis voor mij.'

De 'lieve meisjes' van het zorgcentrum komen meneer Ros ophalen voor het eten beneden. Hij is na ruim twee uur wel toe aan een hapje en een koele dronk, al kost het hem moeite een punt te zetten achter het interview. Martin Ros zit graag op zijn praatstoel. 'Had ik u al verteld dat...'
Maar hij oogt toch ook zichtbaar vermoeid, hoewel nog niet der dagen zat. 'Mijn moeder en Catrien waren de belangrijkste vrouwen in mijn leven.' Een ingelijste foto: 'Kijk, dit ben ik als jongetje met mijn ouders. Toen ik eenmaal kon lezen, leerde ik de wereld en mezelf kennen.' •

tekst Robin Bruinsma
foto's Nico Brons

GEDREVEN EN GEPASSIONEERD

Martin Ros (Hilversum, 1937) maakte in 1964 als beginnend journalist met literaire aspiraties de overstap van dagblad Het Vrije Volk naar uitgeverij De Arbeiderspers. Daar zou hij zich snel ontwikkelen als een redacteur met een neus voor talent en kwaliteit. Hij stelde er onder meer de gewaardeerde reeksen Privé-domein en Oorlogsboeken samen.

Zelf schreef Ros ook een boekenkast vol, met name biografieën over legendarische wielerveden van wie de Italiaan Fausto Coppi zijn absolute favoriet was, om niet te zeggen 'zijn god'. Ook de Tweede Wereldoorlog (vooral Hitler en Mussolini) en de Sovjet-Unie (Stalin) waren geliefde onderwerpen. In 1997 verscheen het autobiografische boek Herinneringen aan mijn rijke roomse jeugd. In datzelfde jaar zette hij een punt achter zijn carrière bij De Arbeiderspers.

Het grote publiek (800.000 luisteraars per uitzending) leerde hem vanaf 1985 kennen als een gedreven en gepassioneerde recensent in het radioprogramma TROS Nieuwsshow ('Mieke, Mieke, lees dit boek'). Na ruim twintig jaar moest Martin Ros er tot verdriet van zijn fans het veld ruimen. Zijn vertrek bleef, om het mild uit te drukken, niet onopgemerkt. Ros had voor-, maar zeker ook tegenstanders.

Politiek stond – en staat hij nog steeds – op de linker vleugel, stijf tegen de lijn aangedrukt. Aanvankelijk ontpopte hij zich als een marxist die zijn roomse verleden niet van zich af kon schudden, later nam hij afstand van het marxisme om 'uitsluitend en consequent' op de SP te stemmen ('de enige linkse partij in ons land'). Tegenwoordig leidt Martin Ros een teruggetrokken bestaan in een, dat wel, rooms-katholiek zorgcentrum in Soest, op een hink-stap-sprong afstand van Paleis Soestdijk. Gezeten in zijn luie stoel – lopen wordt steeds lastiger – doet hij wat hij zijn hele leven zeer intensief heeft gedaan: lezen. De politieke verwickelingen in binnen- en buitenland volgt hij via de tv en kranten.

AMSTERDAM

MOZAÏEK ZUIDOOST

Hoe timmer je aan de weg in een multiculturele smeltkroes met 180 verschillende nationaliteiten? De SP in het Amsterdamse stadsdeel Zuidoost kijkt niet naar verschillen, maar benoemt de overeenkomsten. Pakt zaken op die niet deugen en boekt vervolgens resultaten.

Het woord 'kleurrijk' heeft bijna altijd een positieve lading. Het suggereert optimisme, heeft iets sprankelends in zich. Veel gezelschappen, organisaties en verenigingen willen kleurrijk zijn, of zeggen het te zijn. De wijk Holendrecht in Amsterdam Zuidoost is kleurrijk, overal waar je kijkt. De muren van de tunnel onder het NS-station zijn lichtblauw en geel, het mozaïek in het Holendrechtplein heeft alle kleuren van de regenboog en in de speeltuin ertegenover regeert de kleur roze. De inwoners van Holendrecht zijn niet minder kleurrijk: 180 nationaliteiten herbergt Amsterdam Zuidoost, waarvan Holendrecht deel uitmaakt. Honderdtachtig verschillende nationaliteiten op 84.000 inwoners. Over diversiteit gesproken.

Op deze zonnige middag in mei heeft in Holendrecht iedereen goede zin en niemand haast, zo lijkt het. Mensen maken een praatje. Sommige vrouwen spreken elkaar aan met 'schatje'. Dat mag in menig dorp op het platteland wat al te vrijpostig klinken – hier in Holendrecht doen ze dat zo. 'Dit is ons dorp, iedereen kent elkaar', lacht Maureen Hubbard. Zij is de coördinator van de actieve ledengroep van de SP in Amsterdam Zuidoost. Die is in de huidige samenstelling nu zo'n anderhalf jaar actief in het stadsdeel.

Liefde

Wat het nou precies is wat hen bij elkaar gebracht heeft en wat hen ertoe gebracht

heeft om politiek actief te worden, dat weten ze eigenlijk niet zo goed. Maureen Hubbard doet een poging: 'Voor mij was het de liefde voor de wijk. Daarnaast heeft mijn geloof een rol gespeeld. Ik ben christen.' Was een van de christelijke partijen dan geen optie voor Maureen? 'Tja, je hebt christenen en christenen. Ik kijk naar het hier en nu en naar wat belangrijk is voor mensen.' 'Ik ben moslim', haakt Leila Azzam glimlachend aan, ook lid van actieve ledengroep: 'Voor mij gaf de doorslag dat we in Zuidoost gehoord werden in de partij. Van Arjan en Laurens (de Amsterdamse SP-wethouders Vliegthart en Ivens –red.) krijg ik altijd meteen een antwoord als ik iets van ze wil weten. Ze komen ook regelmatig hier. Dat motiveert.' Rob Mulder: 'Door de samenwerking met de raadsleden en de wethouders boeken we snel resultaat en daardoor is voor een deel van onze leden de drempel om actief te worden weggevallen.' Dat spoort ook weer anderen aan. Denice Huyck, de jongste van het stel: 'De SP-actie rondom Stadgenoot hier in Holendrecht inspireerde mij om me aan te sluiten.'

Waarmee meteen het grootste wapenfeit tot nu toe van de SP in Zuidoost genoemd is. Stadgenoot is de woningcorporatie waar de SP een beschamend zwartboek op tafel legde over achterstallig onderhoud van woningen in Holendrecht. Talloze gevallen van schimmel, tochtige kozijnen, lek-kages waren aan het licht gekomen tijdens een rondgang van SP'ers. Ook wethouder Vliegthart kreeg het zwartboek op zijn

bureau. Het resultaat mocht er zijn. Afgelopen najaar maakte Stadgenoot bekend 15 miljoen euro vrij te maken voor renovatie. Zonder huurverhoging.

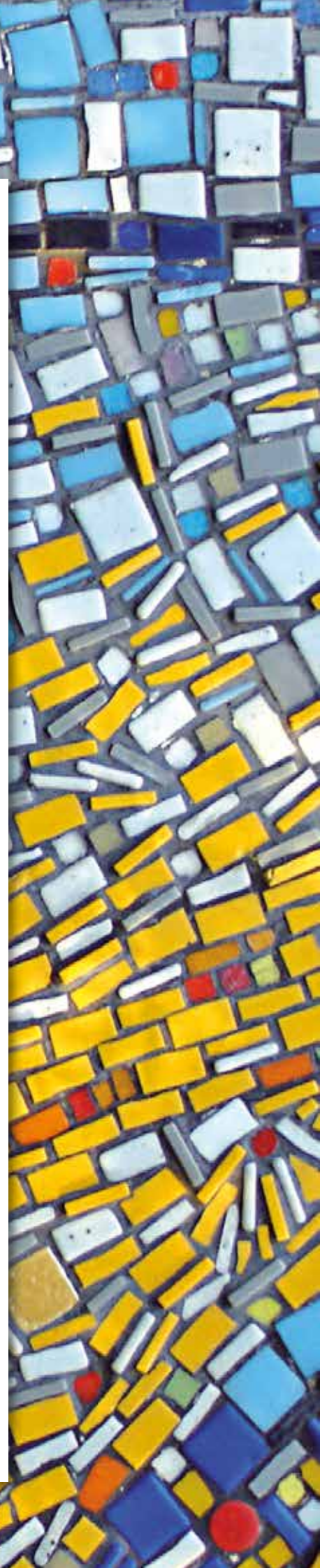
Een andere misstand waar de SP in Zuidoost de tanden in zette, is het plan van het gemeentelijk vervoersbedrijf (GVB) om metrolijn 53 in te korten. Daardoor zou een groot deel van Zuidoost de directe verbinding met de rest van Amsterdam verliezen. De SP startte een petitie en liefst 250 mensen bezochten begin mei een actiebijeenkomst. Daar deden onder meer bewoners, bedrijven en scholieren uit de doeken wat een inkorting van lijn 53 voor hen in de praktijk zou betekenen. Maar er is ook nog iets anders. Verliest Zuidoost de directe verbinding met de rest van de stad, dan geeft dat weer voeding aan de gevoelens 'het vergeten stadsdeel' te zijn. Die gevoelens worden nou juist met succes bestreden door de Amsterdamse SP.

Amsterdams SP-raadslid Erik Flentge: 'Dat gevoel van niet serieus genomen zit heel diep bij de mensen in Zuidoost. Velen vin-

den dat het geld uiteindelijk toch wel weer terechtkomt binnen de ring (de rondweg A10 –red.), in het Centrum en Amsterdam Zuid. Ik merk het ook bij veel mensen in Amsterdam Noord en Nieuw-West. Zij vragen zich af: hoe krijgen wij ónze problemen op de agenda van het stadsbestuur?' Toch lukt dat soms wel degelijk heel snel. Zo werden afgelopen najaar de zogenaamde buurtwerkkamers in Zuidoost gered. Van deze wijkvoorzieningen, waar kwetsbare bewoners voor allerlei soorten hulp en advies terecht kunnen, werden de subsidies stopgezet en het stadsdeelbestuur – een aan het stadsbestuur ondergeschikte bestuurslaag waarin de SP Zuidoost niet vertegenwoordigd is – deed niets. Mede doordat de activisten van Zuidoost snel schakelden met de SP-gemeenteraadsfractie en wethouder Vliegthart konden de drie buurtwerkkamers worden gered.

Schaamte

Onlangs werd bekend dat de Amsterdamse lobby van wethouder Ollongren (D66) om na

Vlnr: Maureen Hubbard, Denice Huyck, Rob Mulder, Leila Azzam, André Talens, Erik Flentge en op de rug gezien Rob Janssen.

de Brexit banken over te halen om van Londen naar de hoofdstedelijke Zuidas te verhuizen, jammerlijk was mislukt. De banken zien Amsterdam niet zitten. In Zuidoost zitten ze er niet zo mee. Maureen Hubbard: 'De komst van banken was misschien goed geweest, als het werkgelegenheid opgeleverd zou hebben. Maar meestal is dat niet zo.' Leila Azzam: 'Dan moeten ze wel gewoon belasting betalen.' Erik Flentge: 'De banken haakten af vanwege strenger bonusbeleid in Nederland. We hoeven er niet rouwig om te zijn dat ze niet hier komen graaien.' Rob Mulder: 'De Zuidas mag dichtbij zijn, maar in gedachten is het ver weg. Hier in Zuidoost zijn wij liever bezig met het helpen van mensen waar dat nodig is.'

En dat dat nodig is, daar twijfelt niemand aan. Er is veel armoede in Zuidoost, naar schatting dertig procent van de mensen leeft er in armoede. Maureen Hubbard: 'Er zijn hier veel alleenstaande

vrouwen met kinderen. Vaak hebben zij een uitkering.' Leila Azzam: 'Verborgen armoede is hier echt een thema. Als wij de wijk ingaan, zien we vaak propvolle brievenbussen die niet meer leeggehaald worden. Dat is vaak een signaal. Verder is laaggeletterdheid ook een probleem. Het gaat hier om mensen die niet meedoen en niet bereikt worden.' Natuurlijk, de gemeente Amsterdam loopt in Nederland voorop als het gaat om armoedebeleid – dankzij de SP trok de stad 80 miljoen hiervoor uit – maar dan moet deze groep wel op de hoogte zijn van welke regelingen er allemaal bestaan. En daarom draait de SP-hulpdienst op volle toeren in Zuidoost en zijn er inmiddels talloze mensen geholpen, bijvoorbeeld met problemen met uitkering, woonsituatie of verzekering. Ook hulp bij het aanvragen van uiteenlopende vergoedingen wordt aan de lopende band verleend. Maureen: 'We horen het zo vaak van mensen als we langs de

deuren gaan: "Ach, ik ben toch het uitschot. Wie komt er nou voor mij op?" André Talens, tevens Zuidoost-SP'er, bevestigt: 'Sommigen zeggen ook: "Ik ben al zo vaak in de steek gelaten. De Sociale Dienst? Ik kom toch niet verder dan de portier." Velen schamen zich, willen liever niet over hun armoede praten. Maar juist die mensen willen we aanspreken en helpen.' Rob Mulder: 'Het gaat om mensen die het zelf gewoon niet kunnen.' En dan zijn er geen verschillen meer aan de orde tussen Surinamers, Nederlanders, Afghanen of Oostenrijkers. Of tussen moslims, christenen of hindoes. De problemen zijn hetzelfde.

In een multiculturele wijk – of misschien moeten we op basis van het aantal inwoners wel zeggen: stad – als Amsterdam Zuidoost is de keus voor de SP niet altijd even logisch. Denice Huyck: 'Toen ik familie en vrienden vertelde dat ik me bij de SP had aangesloten, kwamen er toch wel vragen. Zo van: waarom niet bij Artikel 1 (de partij van Sylvana Simons –red.) of DENK? Ik denk dat die partijen iets van herkenning oproepen bij gekleurde mensen. Maar ik zei: ik kies voor de SP, want die partij boekt resultaten.' De SP Zuidoost heeft op deze zonnige meidag trouwens zojuist een nieuw lid kunnen inschrijven. Ze komt uit Ghana. •

tekst Rob Janssen
foto's Frank Lucas

> SUCCES VOOR SANDRA

Sandra Beckerman heeft haar eerste grote succes als Tweede Kamerlid binnen. Dat is leuk voor Sandra en heel belangrijk voor de inwoners van de provincie Groningen voor wie zij zich ook buiten de Tweede Kamer

met hart en ziel heeft ingezet. Een Kamermeerderheid nam Beckermans voorstel om de NAM en het ministerie van Economische Zaken buiten de afhandeling van schade door aardgaswinning te houden over.

Beckerman: 'De NAM, oftewel Shell en Exxon, en het ministerie mogen nu wel betalen, maar niet bepalen. De weg naar een onafhankelijk fonds waaruit de schade eerlijk zal worden vergoed, ligt open.'

> ACTIE VOOR ONAFHANKELIJKE WETENSCHAP

Shell mag dan wel buitenspel zijn gezet bij de verdeling van de schadevergoedingen in het Groningse aardgasgebied, de oliereus heeft nog wel een vinger in de pap bij een onderzoeksprogramma van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO). Dat programma wordt namelijk deels betaald door Shell en dat willen tienduizenden demonstranten in 600 steden niet. Zij voerden actie voor onafhankelijke wetenschap. Sandra Beckerman en collega-Kamerlid en partijgenoot Frank Futselaar blijven op de barricaden staan en zullen in Den Haag ten strijde trekken tegen de verwevenheid van industrie en wetenschap. Ze weten zich in de rug gesteund door ROOD. De SP-jongeren voeren namelijk ook actie voor onafhankelijke wetenschap.

foto Sandra Beckerman

> ASSEN: 46 MILJOEN VOOR 'HELEMAAL NIKS'

Als 'Sensor City' had de stad Assen bovenaan op de technologische wereldkaart moeten komen. Het project mislukte jammerlijk. Maar waar is de 46 miljoen euro aan subsidie gebleven?

Het zou fantastisch worden: Assen als koploper van de sensortechnologie, de Drentse hoofdstad als *living lab* ('levend laboratorium') van innovatie op het gebied van bijvoorbeeld klimaat en mobiliteit. Een glasvezelnetwerk van 200 met sensoren uitgeruste meetpunten zou informatie over onder meer luchtkwaliteit, verkeersdrukke en geluid verzamelen. Die data zouden dan gebruikt worden om alles beter te maken in Assen. Aan het plan werd de oprichting van een wetenschappelijk instituut ('Incas3') en een heuse HBO-opleiding sensortechnologie gekoppeld, alsmede een soort regiecentrale met de naam 'Sensor Universe'. En ook nog een project voor tests met zelfrijdende auto's op het TT-circuit. Maar het werd allemaal niks. 'Incas3' ging failliet, de HBO-opleiding strandde, 'Sensor Universe' mislukte. Na bijna tien jaar (vooral Engelstalig) dromen over Sensor City trok de gemeenteraad van Assen eerder dit jaar

foto archief SP

de stekker uit het project. De gemeente, de provincie, het Rijk en Europa stopten samen zo'n 46 miljoen euro aan subsidie in Sensor City. Dat geld is weg. De SP in Assen wil nu weten waar die 46 miljoen precies aan besteed werd. SP-raadslid Alie Dekker (foto): 'Er is in het kader van Sensor City wel eens een mobiliteitsprojectje geweest, en een geluidsprojectje, maar daar heeft uiteindelijk helemaal niemand wat mee gedaan. Verder zijn er geen banen bijgekomen, zijn er geen private investeringen aangelokt en is er geen bedrijf bijgekomen. Ergens moeten die 46 miljoen toch gebleven zijn.' Gemeentewoordvoerder Martin de Bruin

weet het desgevraagd wel: 'Dat geld is besteed aan de HBO-opleiding, aan 'Sensor Universe', aan 'Incas3' en aan het meetnetwerk.' Alie Dekker gniffelt een beetje om dat antwoord. 'Ja, zo ver waren wij ook al. Maar het gaat natuurlijk om de vraag waar die 46 miljoen precies aan is besteed. Met andere woorden: welke activiteiten zijn er precies mee betaald? Ik bedoel: de schatting is dat het meetnetwerk zelf maar zo'n vier miljoen euro heeft gekost. Dan blijft er nog 42 miljoen over.' Dekker geeft toe in het allereerste begin nog 'gematigd positief' tegenover het project te hebben gestaan. 'Maar al heel snel bleek dat er helemaal niks uit ging komen, kón komen. Maar met name de collegepartijen bleven er maar aan vasthouden, ondanks dat er al die jaren geen enkel resultaat werd geboekt. Er moeten nog private investeerders aangetrokken worden, werd bijvoorbeeld gezegd. Nou, we hebben 't gezien.'

De Assense SP wil nu samen met de Drentse SP-Statenfractie de onderste steen boven krijgen. Want de provincie Drenthe zit ook met een strop van vier miljoen euro.

> 'LONEN NIET NAAR HET PUTJE JAGEN'

SP-Kamerlid Jasper van Dijk kreeg onlangs een meerderheid achter zijn voorstel om geen seizoensarbeiders van buiten de EU toe te laten in Nederland. Volgens Van Dijk zijn er al genoeg problemen met goedkope arbeiders uit Oost-Europa: uitbuiting, oneerlijke concurrentie en verstoring van de arbeidsmarkt.

> **Jasper, hoe vaak ben jij sindsdien op straat uitgescholden voor xenofob?**
'Nul keer'

> **GroenLinks stemde tegen je motie, de PVV voor. Hallo dan!**

'Het is nogal naïef van GroenLinks om te zeggen: gooi de grenzen maar open. Want je zet zo ook de deur open voor verdringing op de arbeidsmarkt, waardoor mensen tegen elkaar uitgespeeld worden. Je ziet dat nu al met werknemers uit Oost-Europa. Poolse arbeiders verlaten hun gezin in Polen, terwijl in Polen zelf vervolgens het werk wordt gedaan door Oekraïners. Een *race to the bottom* dus. Wat is daar sociaal aan?'

foto Nynke Vissia

> **Maar de PVV stemde voor!**

'Alle partijen stemden voor, behalve GroenLinks, D66 en de VVD. Die partijen geven ruim baan aan werkgevers die in de race zijn om de goedkoopste arbeider.'

> **Jij jaagt de boeren op kosten**

'Wij pleiten voor eerlijk werk voor een eerlijk loon. Wij wensen lonen en arbeidsvoorwaarden niet naar het putje te jagen. En dus capituleren wij niet voor de werkgevers, ook niet in de land- en tuinbouw.'

DE SP AMERSFOORT presenteert een écht aanvalsplan tegen de **woningnood**, nu de gemeente haar streven om projectontwikkelaars te verplichten tot 35 procent sociale huur bij nieuwbouwprojecten heeft afgezwakt.

sp.nl/Z3f

1 MILJOEN betaalt een projectontwikkelaar voor vijf karakteristieke panden in de binnenstad die de gemeente Dordrecht onlangs kocht van een woningbouwcorporatie. De zaak stinkt, zeggen bewoners en huurders. De SP Dordrecht eist tekst en uitleg over de **vastgoeddeal**.

MEER ASFALT is niet voldoende om de **verkeersproblemen** in Eindhoven op te lossen. SP-wethouder Jannie Visscher bepleit in het Eindhovens Dagblad een slimme mix van innovatie, ov en wegen.

sp.nl/Z3Y

> TAART VOOR DE AMBULANCE

Lokale SP-afdelingen door het hele land hebben hun ambulancepost verrast met een taart. Als bedankje voor hun belangrijke werk, maar ook om de posten te steunen, voorafgaand aan een Kamerdebat over marktwerking in de ambulancezorg. Medewerkers in de sector zijn daar massaal op tegen. Toch heeft het demissionaire kabinet een wetsvoorstel klaarliggen dat meer marktwerking mogelijk maakt.

In een SP-onderzoek sprak eerder

92 procent van het ambulancepersoneel zich uit tegen marktwerking. Van hen wil 76 procent een publiek stelsel. Het huidige stelsel, via aanbestedingen, wordt maar door 16 procent van het personeel gesteund. Desondanks overweegt demissionair minister Schippers juist meer marktwerking in te voeren.

Kamerlid Lillian Marijnissen ging daarom met een taart langs haar ambulancepost, om de mening van de medewerkers te

horen. Die waardeerden haar gebaar, maar de werkgever niet. Die vroeg de SP per brief niet met taarten langs ambulanceposten te gaan.

Precies dat deden lokale SP-afdelingen dus wel. Onder meer Hoogeveen, Breda, Alphen aan de Rijn en Oss brachten hun ambulance een bezoekje. Uit alle gesprekken kwam hetzelfde resultaat: geen marktwerking in de ambulancezorg. De Kamer debatteert nog over het wetsvoorstel.

> WAR ON TRUMP

12.000 mensen hebben op 24 en 25 mei tijdens de NAVO-top in Brussel geprotesteerd tegen de oorlogspolitiek van de Amerikaanse president Trump. Sadet Karabulut was erbij (foto links met zonnebril). Want: 'Eén ding is nu wel duidelijk: Trump is oorlog'. Even daarvoor had de VS een wapendeal gesloten met Saudi-Arabië voor 110 miljard dollar.

foto's Hans van Heijningen

> DE BURGEFEESTERS

De burgemeester van Renkum, Jean Paul Gebben, had zich vorig jaar bezopen tijdens een avondje stappen en werd daarbij ook nog eens nogal compromitterend gefotografeerd. Dat alles terwijl hij oproepdienst had. De gemeenteraad stuurde hem weg. Harry de Vries was burgemeester in Lingewaard, totdat hij werd betrapt op het indienen van onjuiste declaraties en daarvoor beboet werd door justitie. Hij stapte op. En Peter Rehwinkel maakte het bont als burgemeester van Groningen, hield het voor gezien en haalde zich vervolgens de woede van het Noorden op de hals door met een of andere k-smoes wachtgeld te gaan trekken. De voorvallen samengevat: feesten en graaien. Geloof het of niet, maar alle drie zijn ze inmiddels opnieuw burgemeester – Van Gebben bijvoorbeeld werd vorige maand nog beëdigd in het Twentse Losser. Weliswaar alle drie in andere gemeenten

dan eerst, en weliswaar ‘slechts’ waarnemend – maar toch: hoe geloofwaardig zijn deze burgemeesters nog, als je weet dat zij bijvoorbeeld een onderwerp als integriteit in hun portefeuille hebben? Onder de kop ‘Eerst dronken dan weer burgemeester: Tweede-kans-burgemeesters’ publiceerde onlangs NRC een overzicht van burgervaders die de fout ingingen en niet lang daarna elders weer opdoken als waarnemend burgemeester. Van Gebben motiveert in genoemd artikel: ‘Het ambt van burgemeester is een roeping waar geen baan in het bedrijfsleven tegenop kan.’ Dat snappen wij helemaal. Want welk bedrijf zou een nieuwe directeur of CEO binnenhalen, die kort geleden bij een ander bedrijf grote imagoschade heeft veroorzaakt en bereid was om – nota bene met graaien en feesten – van de zaak én zichzelf een karikatuur te maken? Roept u maar!

> PETER KWINT WIL BETERE BELONING BASISONDERWIJS

SP-Tweede Kamerlid Peter Kwint wil af van de laagste loonschaal in het basisonderwijs. Dat is, zal ieder weldenkend mens beamen, toch logisch... ‘Meesters en juffen hebben de hele belangrijke taak om onze kinderen het beste onderwijs te geven en desondanks verdienen ze tot wel dertig procent minder dan andere HBO-opgeleiden,’ licht Peter toe. Op zijn initiatief is er inmiddels gedebatteerd in de Tweede Kamer over de werkdruk voor onderwijzers op de basisschool. Overvolle klassen, bureaucratie en het alsmaar groeiend tekort aan leerkrachten duwen de basisschoolleraars met de rug tegen de muur. Peter Kwint wil hun positie verbeteren, maar vooralsnog voelt staatssecretaris Sander Dekker daar niets voor. Volgens de

foto: as Stoffelsen

VVD’er hebben de docenten in het voortgezet onderwijs het nóg zwaarder. Een drogreden.

DE TV-SERIE ‘SCHULDIG’, waarin Amsterdamers met schulden en SP-wethouder Vliegthart werden geportretteerd, is in de race voor de **Nipkowschijf**, de prijs voor het beste tv-programma van 2017.

DE SP NIJMEGEN heeft aan de bel getrokken over de **ingewikkelde formulieren** voor bijstandsgerechtigden, die tot onnodige boetes en fraudebeschuldigingen leiden.

> LINKSE IRAAKSE ACTIVISTEN AFGETUIGD

foto: Diederik Olders

Iman Ahmad en Shaba Ayoub.

Iraakse jongeren van de vakbond en de Communistische Partij van Irak (ICP) zijn ontvoerd en mishandeld. ‘Ze leven gelukkig nog,’ vertellen Shaba Ayoub en Iman Ahmad van de ICP. De partij, die zwaar leed onder de repressie van Saddam Hoessein en zich verzette tegen de bezetting door de VS, heeft het nog steeds moeilijk. Volgens Ayoub en Ahmad is de brute mishandeling van de jongeren helaas geen uitzondering. Ahmad: ‘Wij zijn succesvol in het bijeenbrengen van de vakbonden, die traditioneel gescheiden waren; Islamitische vakbonden en communistische vakbonden. Ook organiseren we al jaren elke vrijdag protesten tegen verkiezingsfraude, de onrechtvaardige kieswet en de spoorloos verdwenen honderden miljarden aan oliegeld.’ Ayoub geeft aan dat de daders van de mishandeling moeten worden gezocht bij de partijen die aan de macht zijn: ‘We verdenken Al-Maliki milities (Al-Maliki is de vice-president en voormalig minister-president van Irak - red.). Ons succes moet blijkbaar met alle middelen geremd worden. Wij zoeken internationale solidariteit voor een simpele eis: onderzoek de ontvoeringen en juridische stappen tegen de daders.’

foto William Hoogteyling / Hollandse Hoogte©

TRUCKERS

GANGETJE TERUG, TOEREN MAKEN, GAS D'R OP

Tegenslag voor truckers: transportbedrijf Van den Bosch hoeft zijn Hongaarse chauffeurs geen Nederlands loon te betalen. Dat heeft de rechter begin vorige maand bepaald. De vakbond is verbijsterd.

VOLGENS HET GERECHTSHOF in 's-Hertogenbosch is de firma die in Hongarije onder de vlag van Van den Bosch opereert geen brievenbusfirma. Als gevolg daarvan is niet Nederland maar Hongarije het 'werkland', aldus de rechter, die tevens stelde dat de transporten maar voor een klein deel in Nederland plaatsvonden. Daardoor hoeft Van den Bosch de Hongaarse truckers die in opdracht van het bedrijf rijden geen Nederlands loon uit te betalen. Twee jaar geleden nog kregen de Hongaarse truckers en de FNV gelijk van de rechter en werd het transportbedrijf veroordeeld tot het betalen van Nederlands

loon (zie Tribune mei: Actueel). Maar Van den Bosch ging in beroep en heeft vorige maand alsnog gelijk gekregen. De uitspraak heeft Egon Groen van FNV Transport en Logistiek enorm verrast. 'Onbegrijpelijk. Temeer daar wij door hetzelfde Gerechtshof eerder, in de zaak Mooij, wel in het gelijk werden gesteld.' Die zaak ging over Poolse chauffeurs die via een uitzendconstructie een Pools loon kregen, terwijl ze bij de Nederlandse firma Mooij werkten. Mag niet, oordeelde de rechter toen. De FNV beraadt zich momenteel over casuïstiek in de zaak Van den Bosch. Groen: 'Een

van de vragen die wij hebben is hoe het oordeel zich verhoudt tot eerdere uitspraken van het Europees Hof van Justitie. Kijk, de transportsector is bijzonder ingewikkeld omdat de activiteiten zich over landsgrenzen verplaatsen. Rechters hebben moeite met de uitleg van de regelgeving.'

'En dat is nou precies wat spoedig aan de orde komt in het Europees Parlement: duidelijker regels', zegt SP-Europarlementslid Dennis de Jong. 'De Europese Commissie komt binnenkort met een nieuwe zogenaamde *mobility package*. Samen met de vakbonden

‘Chauffeurs hebben recht op een menswaardige behandeling’

zet ik zoveel mogelijk druk op Eurocommissaris Bulc om via nieuwe wetgeving een eind te maken aan de sociale dumping in het wegtransport. Er komen sowieso scherpere regels tegen brievenbusondernemingen in lagelonenlanden. We willen echter ook vastgelegd zien dat gelijk loon voor gelijk werk ook in het wegvervoer geldt. Frankrijk en Duitsland hebben wetgeving aangenomen waardoor bijvoorbeeld het minimumloon geldt voor alle ritten die in die landen plaatsvinden, ook als ze onderdeel zijn van internationale ritten. Daar hebben de grote transportbedrijven veel kritiek op, want dat leidt volgens hen tot veel administratieve lasten, maar ik vind dat dit overal in de EU moet gaan gelden. Via automatisering kunnen de lasten beheersbaar blijven en chauffeurs hebben recht op een menswaardige behandeling.’ Vlak voor het ter perse gaan van deze Tribune, werden delen van de plannen van de Europese Commissie bekend. Ze behelzen met name nog meer liberalisering en versoepeling...

Hechtenis

Ondertussen maken de vakbonden overuren als het gaat om de bestrijding van sociale dumping in de transportsector. En – ondanks de zaak Van den Bosch – niet bepaald zonder succes. ‘We winnen zaken aan de lopende band’, zegt FNV’er Egon Groen. Zo bepaalde in februari de kantonrechter, in Assen in een door de FNV aangespannen zaak, dat transportbedrijf Brinkman zijn Poolse en Moldavische chauffeurs Nederlandse cao-lonen moet betalen. De rechter zag de Oost-Europese vestigingen van het bedrijf namelijk als ‘een verlengstuk’ van het Brinkman-hoofdkwartier in Nederland. Onlangs hoorde een ex-transportbaas voor de Rotterdamse rechtbank een jaar cel tegen zich eisen wegens uitbuiting van Hongaarse en Servische chauffeurs; ook deze zaak was door alertheid van de FNV aan het rollen gebracht. En doortastend speurwerk van de Belgische transportvakbond BTB-ABVV leidde ertoe, dat de Belgische autoriteiten eerder bij tal van vervoerders invallen deden; onlangs nog bij vestigingen van de Jost Group, waar meer dan 1000 chauffeurs onder meer onder Roemeense voorwaarden werken. De Belgische justitie vermoedt dat de truckers én de staat door de buitenlandse construc-

ties die Jost toepaste zo’n 55 miljoen euro zijn misgelopen. De truckers uiteraard door de onderbetaling; de staat door gemiste premie-afdrachten. Directeur Roland Jost werd begin vorige maand aangehouden en in voorlopige hechtenis genomen.

Zo lijkt de strijd voor ‘Gelijk werk, gelijk loon’ voor truckers op tegen een helling

oprijden in een vrachtwagen met splitterversnellingsbak: even een half gangetje terugschakelen, toeren maken, dan een hele versnelling vooruit en d’r op dat gas. En uiteindelijk kom je boven. ●

tekst Rob Janssen en Diederik van der Loo

foto Diederik van der Loo

DE STRAAT OP IN STRAATSBURG

Stop sociale dumping! Simpel en helder was de boodschap van de vrachtwagen- en buschauffeurs die op 17 mei demonstreerden voor betere sociale rechten. Dat gebeurde vlak voor het gebouw van het Europees Parlement in Straatsburg. SP-Europarlementslid Dennis de Jong was erbij en sprak de demonstranten toe. Ook de Europese vakbondskoepel European Transport Federation liet zich zien en horen.

Een van de grootste misstanden is volgens de actievoerders de onduidelijke Europese regelgeving, als gevolg waarvan veelal grote transportbedrijven kunnen blijven doorgaan met sociale dumping. Andere doornen in het oog van de truckers: gebrek aan rust buiten de truck (sommige Oost-Europese truckers leven noodgedwongen soms maandenlang in hun cabine), de positie van zzp’ers die maar al te vaak schijnzelfstandigen blijken te zijn en het gebrek aan inspectie en handhaving. Een stap vooruit zou volgens de actievoerders de invoering van de zogenaamde ‘slimme’ tachograaf zijn. Die kan veel gegevens leveren over onder meer de rusturen van de chauffeur, maar ook gemakkelijk oproepbare informatie geven over de vraag hoe lang de vrachtwagen in welk land rondreed. Winst dus voor de chauffeur, de verkeersveiligheid en de inspecties van de afzonderlijke landen. Maar de EU wil voor bestaande trucks de slimme tachograaf pas over 15 jaar verplicht stellen. Zolang willen de chauffeurs en de SP natuurlijk niet wachten...

STOP TIHANGE

DE GROND VAN ONS BESTAAN

foto: Ronald Blonk

Sioux in Nederland, vlnr: Rachel Heaton, Wašté Win Young, Rafael Gonzales en Nataanii Means

Op 28 mei kwam in Heerlen een internationaal gezelschap bijeen om te bouwen. Bouwen aan een brede maatschappelijke beweging voor een goed, veilig en gezond leefklimaat. Bijzondere gasten: een afvaardiging van de Sioux-stam uit de VS. Hun strijd blijkt dezelfde als die van ons.

HET ZIJN ZWARE WOORDEN die Rafael Gonzales, Rachel Heaton en Nataanii Means gebruiken. Ze spreken van 'milieu-racisme', van zware schendingen van mensenrechten, zelfs van 'genocide van onze mensen'. Het drietal behoort tot de Sioux-stam in de Verenigde Staten en deze 'American natives' – letterlijk vertaald: 'Amerikaanse inheemsen' – reizen in het kader van de 'Standing Rock'-tour door Nederland. Vandaag zijn ze te gast in het politiek café van de Heerlense SP.

De term 'American natives' spreekt tot de verbeelding. Je denkt aan een indiaan, trots en wijs, die op een heuvel zit en kalm de weidse prairie overziet. Maar nu is de indiaan niet zo kalm meer. Tenminste, niet deze Sioux uit Noord- en Zuid-Dakota. Dwars door hun 'heartland', het Standing Rock-reservaat, moet een oliepijpleiding van bijna tweeduizend kilometer komen. Naar aanleiding van de protesten had Barack Obama de aanleg van deze 'Dakota Access'-pijpleiding vooralsnog verboden en meer milieu-onderzoek geëist;

maar met het grootste gemak zette ene Donald Trump weer een streep door dat besluit. De Sioux vrezen vervuiling van hun drinkwatervoorziening en schending van hun heilige begraafplaatsen door de werkzaamheden. Sinds een jaar zijn ze in verzet en voeren ze actie, onder meer in protestkampen in en rondom het gebied. Gonzales en Heaton vertellen dat ze ten allen tijde een vreedzame beweging willen zijn, maar dat de bejegening door politie, semi-militaire eenheden en zwaar bewapend tuig van particuliere bewakingsdiensten ('private security') vaak bij de beesten af is. Beelden die ze tonen maken je woedend: vreedzame demonstranten bij tenten met wapperende vlaggen contra heuse pantser-infanterie met zware mitrailleurs en kogelvrije vesten. Ondanks dat groeit de 'Standing Rock'-beweging met de dag, door heel Amerika. Iets waar de bedrijven achter 'Dakota Access', een conglomeraat van een handvol olieconcerns en banken, volgens Gonzales, Heaton en Means nooit op gerekend hadden.

Jodiuipillen

Wat dat met ons land te maken heeft? Nou, heel veel. Want idee dat het 'heartland' van Nederlandse 'inheemsen' ten prooi valt aan de belangen van het grootkapitaal, dat kennen wij hier ook. Denk eens aan Groningen, waar 100.000 mensen lijden onder de gaswinning door de NAM, zoals bekend onderdeel van het Shell/Exxon-concern. En wat te denken van de twijfelachtige veiligheid van de kerncentrales in het Belgische Tihange bij Luik en Doel bij Antwerpen? Tihange ligt op een steenworp afstand van Maastricht en het Duitse Aken. Als het in Tihange eens flink mis zou gaan, lopen delen van België, Duitsland en Nederland groot gevaar. Onlangs werd bekend dat binnenkort bijna anderhalf miljoen mensen binnen een straal van 100 kilometer van een kerncentrale wonen jodiuipillen krijgen ter bescherming tegen radioactief jodium dat bij een ongeval vrijkomt...

De angst voor een ongeval komt niet zomaar uit de lucht vallen. De kerncentrales

Tihange 2 en Doel 3 zijn stokoud, vertonen regelmatig mankementen en moeten om de haverklap stilgelegd worden door allerlei storingen en zelfs branden. Maar de Belgische regering blijft de kerncentrales in Tihange en Doel in stand houden en blijft de levensduur ervan maar verlengen. Tegelijk investeert België niet of nauwelijks in alternatieve, schone energie.

De eigenaar van de centrales, het Frans/Belgische Engie/Electrabel, is volgens milieuorganisatie WISE is het grootste energiebedrijf ter wereld, heeft 150.000 medewerkers en bereikte in 2015 een omzet van bijna 70 miljard euro. Studies van WISE laten zien dat de stroomvoorziening in België totaal niet in gevaar is gekomen, toen de reactoren Doel 3 en Tihange 2 door incidenten en ongelukken kortere én langere tijd stil kwamen te liggen.

Waarom dan toch die kerncentrales laten draaien? Walter Schumacher, anti-kernenergie-activist uit Aken, licht vandaag in Heerlen een tipje van de sluier op: 'Omdat er geen plan is voor het kernafval. Dat wordt nu nog allemaal ter plekke opgeslagen, maar men heeft geen visie ontwikkeld op wat ze ermee moeten als de reactoren definitief zouden worden stopgezet.' Simon Heijens van de Belgische PVDA: 'Men wil ons als samenleving afhankelijk maken van kernenergie. Aan ons de taak om ervoor te zorgen dat ze dat nooit gaat lukken.'

Ook jouw water

Tal van overheden op allerlei niveau's hebben de Belgische regering al gevraagd om (delen van) de centrales te sluiten. Zuid-Limburgse gemeenten en burgemeesters, Duitse steden en regio's. Eind vorige maand zette ook de Tweede Kamer een belangrijke stap. Daar werd een motie van SP-Kamerlid Sandra Beckerman en Frank Wassenberg van de Partij voor de Dieren aangenomen, die behelst dat Nederland zich na Duitsland en Luxemburg zich ook uitspreekt voor sluiting van de kerncentrale Tihange. De Groningse Beckerman kreeg de dag voordat ze naar Heerlen reisde nog de schrik van haar leven, toen de zoveelste aardbeving haar provincie trof. En het was een pittige beving geweest, vertelt ze. Ze toont zich solidair met de strijd van de Sioux en spreekt hen toe: 'Net als jullie weet ik wat het is als je eigen land wordt aangetast door de belangen van multinationals. Fossiele industrie, vervuilende energie; het werkt allemaal niet. Het hele systeem werkt niet. Laten we daarom bouwen aan een beweging die ervoor zorgt dat kernenergie, kolen en gasenergie stoppen.' 'Een brede beweging moet het worden', zegt Andrej Hunko, Bondsdaglid namens Die Linke.

Foto's Hans van Heijningen

Boven: Heerlen: Luisteren en kijken naar schrijnende verhalen en beelden. Daaronder: Simon Heijens en Sandra Beckerman

'En dat kan. Als ik zie dat een tijdje geleden voetbalclub Alemannia Aachen tijdens een wedstrijd geen shirtreclame droeg, maar in plaats daarvan de tekst 'Stop Tihange' en daarvoor ook toestemming kreeg van de shirt-sponsor, dan denk ik dat we samen ver kunnen komen. Ik bedoel, Alemannia Aachen is toch echt geen linkse voetbalclub of zo.' Rachel Heaton: 'En in de VS verbrak de stad Seattle de banden met de bank Wells Fargo, omdat die betrokken is bij de financiering van de pijplijn.' Ook de Nederlandse banken ABN Amro en ING zouden hun financiële banden met het project inmiddels verbroken hebben. Heaton onderstreept het belang van het breder maken van de beweging: 'Kijk, we zijn hier niet alleen de strijd van de Sioux met jullie te delen. Onze strijd tegen de vervuiling van drinkwater is niet alleen de strijd van de Sioux; de pijplijn tast het drinkwater van in totaal 18 miljoen

mensen aan. Met andere woorden: moet je gaan zitten wachten tot het jou zelf treft? In Amerika zeggen wij: het is ook jouw water. Dus in het kader van jullie strijd: ga de boer op, zoek andere kringen en gemeenschappen op, maak vrienden en verbreed de beweging. Het is aan ons!'

Op 25 juni wordt er een belangrijke stap gezet naar de brede beweging. Dan zullen duizenden mensen onder het motto 'Stop Tihange en Doel' een mensenketting van 90 kilometer vormen van Aken via Maastricht en Luik naar Tihange. De SP roept iedereen op zich daarbij aan te sluiten. •

tekst Rob Janssen

Wil je meedoen aan de ketting? Meld je aan op kettingreactie-tihange.eu

> SCHANDALIGE UITSPRAKEN TEEVEN

foto Sander van Oorspronk

Michiel van Nispen, Tweede Kamerlid voor de SP met justitie in zijn portefeuille, is vervolgd over uitspraken van voormalig staatssecretaris Fred Teeven (foto), die de verdediging van verdachten wil uithollen met bezuinigingen op de advocatuur. Van Nispen: 'Wat Teeven zegt, is ronduit schandelijk. Tegen de Tweede Kamer is steeds gezegd dat de bezuinigingen nodig

waren om de overheidsfinanciën op orde te krijgen. Dat vond ik altijd al een slecht argument om de toegang tot het recht af te breken, maar het ware motief is dus het verzwakken van de strafadvocatuur om zo meer mensen in de gevangenis te krijgen. Dat is ontluisterend. Het zegt veel over hoe de VVD naar de rechtsstaat kijkt. Die leent zich niet voor politieke spelletjes.'

> VRIJHEID, BLIJHEID

Ruimtelijke ordening in Nederland is vaak ingewikkeld, zeker op het platteland. De ruimte is beperkt en de belangen zijn dikwijls groot: economie contra ecologie, natuur en milieu contra werkgelegenheid. Niet zelden leveren overheden, ondernemers en juristen jarenlang strijd om de vierkante meters.

Dat kan anders, moeten ze in Boxmeer gedacht hebben. Daar stemde de gemeenteraad onlangs in met een verruiming van het beleid voor vrijkomende agrarische bebouwing, het zogenaamde 'VAB-beleid'. Aan de hand daarvan mogen in lege stallen van (ex-)boeren uiteenlopende nieuwe activiteiten gaan plaatsvinden. Wat voor activiteiten dan? Volgens de 'Ontwerpnota Verruimd VAB-beleid' van de gemeente Boxmeer kun je denken aan 'startende ondernemers in de agrifoodsector', maar ook aan 'een startend metaalbedrijf dat roosters voor varkensstallen maakt'... 'Dat wordt dus Vrijheid, Blijheid in de Boxmeerse Heerlijkheid', schampert de Boxmeerse SP-fractievoorzitter Johan Koelman. Door het nieuwe beleid kunnen namelijk her en der in het buitengebied spontaan allerlei bedrijfsactiviteiten ontstaan, want een wijziging van het

foto archief SP

Johan Koelman: 'Bezwaren niet mogelijk.'

bestemmingsplan is in het nieuwe VAB-beleid niet eens nodig. 'Je kunt als burger dus niet eens meer bezwaar aantekenen', zegt Koelman.

Nu gaat het weliswaar om een pilot-project, dat ook de provincie Noord-Brabant interessant vindt. Maar waar de provincie gemeenten verzocht om eerst een beperkt aantal proeflocaties aan te wijzen, heeft Boxmeer meteen nagenoeg de hele gemeente als werkgebied aangewezen. En er gaan, zo weet Koelman, binnen het CDA al stemmen op om de proefperiode van 10 jaar nu al te verlengen. 'Het is uiteraard goed om na te denken over de herbestemming van leegstaande agrarische gebouwen', zegt Koelman. 'Maar wat hier gebeurt is qua ruimtelijke ordening volgens mij uniek in Nederland.'

> PROTEST TEGEN STAATSSECRETARIS OP WIKIPEDIA

Het staat op Wikipedia, dus het is waar. Of toch niet? Hoe betrouwbaar is de grootste encyclopedie in de geschiedenis van de mensheid? Wij lezen op de pagina over Sander Dekker, demissionair staatssecretaris van Onderwijs, dat hij 'geen feeling' heeft met het primair onderwijs. Dat klopt als een bus, natuurlijk. Maar dat stond er aanvankelijk niet. Thijs Mulder, registerleraar in het speciaal onderwijs in Almere, heeft de zinsnede uit protest tegen het beleid van Dekker aan Wikipedia toegevoegd. Onze onderwijswoordvoerder Peter Kwint, die nooit om een kwinkslag verlegen zit, kan er wel om lachen. Sander Dekker was niet bereikbaar voor commentaar.

> ARMOEDE TAST WAARDIGHEID AAN

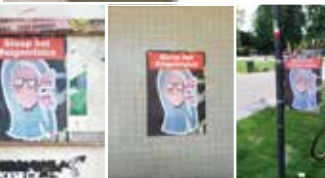
Bij het College voor de Rechten van de Mens worden ze eindelijk ook wakker. Voorzitter Adriana van Doijeweert pleit voor een nationaal programma ter bestrijding van de armoede, want uit onderzoek blijkt dat tachtig procent van de mensen die zichzelf als arm beschouwen, vindt dat hun gevoel van waardigheid wordt aangetaast. Van Doijeweert: 'Als je het gevoel hebt er niet bij te horen, kan dat leiden tot maatschappelijke onvrede en verlies van vertrouwen in instituties, in het bijzonder in de overheid en onze rechtsstaat.'

> OPENLUCHTTHEATER (NIET) IN DE KOU

Openluchttheater Buytenpark in Zoetermeer bestaat twintig jaar, wat gevierd wordt met een extra mooie jubileumvoorstelling. Bijna ging het feest niet door, omdat de gemeente geen financiële bijdrage wilde leveren. Dankzij de SP Zoetermeer komt het geld er toch. Fractievoorzitter Daniël Westhoek, die zich de blaren op de tong heeft gepraat om het gemeentebestuur te overtuigen: 'Ik dacht, dit laat ik niet gebeuren. Jaarlijks genieten duizenden bezoekers er van musicals en toneelvoorstellingen, dankzij de inzet van tientallen vrijwilligers. Als stad zij wij altijd zo trots op het Buytenparktheater, die jubileumvoorstelling moet er gewoon komen.'

NATIONAAL ZORGFONDS EIST DE AANDACHT

Sloop het eigen risico! Die simpele eis van de beweging Nationaal ZorgFonds (NZF) is inmiddels geheel of gedeeltelijk overgenomen door een ruime meerderheid in de Tweede Kamer. Dat legt druk op de onderhandelaars voor een nieuw kabinet - of de SP nou aan tafel zit of niet. Half mei doken overal in Nederland ineens NZF-posters op. Duizenden posters werden in zeer korte tijd door NZF-vrienden besteld en opgehangen. Zij stuurden trots foto's op van hun actie en plaatsten ze op sociale media - op deze pagina is een kleine selectie te zien. Tegelijk stuurden NZF-vrienden 31.000 (!) mailtjes naar de fractievoorzitters in de Tweede Kamer.

HERDENKINGSSTEEN VOOR VERZETSSTRIJDERS

NAAM PARTIJKANTOOR DE MOED KRIJGT DIEPERE LADING

Sinds kort siert een herdenkingssteen het trottoir voor SP-partijkantoor De Moed, ter nagedachtenis van vader en zoon Van 't Eind. Zij werden hier in 1945 weggevoerd door de Duitse bezetters. Ron Meyer: 'Dit ons tot vandaag onbekende verhaal raakt ons rechtstreeks in het hart. De moed van deze twee inwoners van Amersfoort zullen wij nooit meer vergeten.'

DAT PARTIJKANTOOR DE MOED een voormalig bankgebouw is, zou je als een vorm van ironie kunnen beschouwen. Alleen de kluis herinnert nog aan de vorige gebruikers. Onlangs kreeg de naam van het SP-hoofdkwartier De Moed, op de hoek van de Snouckaertlaan en de Stationsstraat in Amersfoort een in de oorlogsgeschiedenis wortelende

diepere betekenis. Vanaf deze locatie werden in april 1945 vader Gerrit en zoon Rinus van 't Eind door de Duitsers weggevoerd, om paar dagen later te worden gefusilleerd. De Stichting Herdenkingsstenen Amersfoort onthulde tijdens een korte plechtigheid in aanwezigheid van het personeel van de SP een zwart plaatje van graniet, met de

namen van de beide verzetsstrijders. Het gedenksteentje ligt in het trottoir, vlakbij de entree van De Moed, en vormt een blijvende herinnering aan twee mannen die hun leven gaven voor de vrijheid van hun stadsgenoten.

Partijvoorzitter Ron Meyer toonde zich oprecht verbaasd en ontroerd. 'Dit ons tot vandaag onbekende verhaal raakt ons rechtstreeks in het hart. Het doet wat met mij, dat uitgerekend vanaf de plek waar wij dagelijks strijden voor een betere wereld twee mannen die zich verzetten tegen de overheersers door de bezetters werden opgepakt. Dat wisten wij nog niet, toen de naam De Moed werd bedacht. Die naam heeft een extra lading gekregen en dat is heel inspirerend. De moed van deze twee inwoners van Amers-

Twee kleine tegeltjes die grote moed gedenken.

foort zullen wij nooit meer vergeten.’
Hoe toepasselijk, benadrukte Ron Meyer, zijn de regels van Karel Glastra van Loon die voor de SP de essentie weergeven van waar de partij voor staat en die vrijwel iedere SP'er kan citeren: 'Blijf niet mokkend aan de kant staan. Stel een daad en toon je moed. Laat je woede hand in hand gaan met het goede dat je doet.'

Overigens is de SP juist nu bezig met een onderzoek naar de historie van de locatie van De Moed. Het verzet, en de tol die daarvoor moest worden betaald door Gerrit en Rinus van 't Eind, zal ongetwijfeld een voorname rol spelen in die geschiedschrijving.

De Stichting Herdenkingsstenen Amersfoort is al twee jaar bezig met het project. In totaal worden in etappes 430 vierkante steentjes van twaalf bij twaalf centimeter gelegd, op plekken van waaruit burgers werden gedeporteerd om nooit meer terug te keren. Het betreft ruim driehonderdvijftig Joden, meer dan zeventig verzetsstrijders en drie Jehovah's Getuigen. Op de dag van de onthulling bij de SP op de stoep kregen verderop in de Snouckaertlaan nog eens zes Amersfoortse oorlogsslachtoffers een zelfde postuum eerbetoon.

De plaquette, financieel mogelijk gemaakt door de SP, voor Gerrit en Rinus van 't Eind werd lettrijk schoongeveegd door twee verre familieleden. Zij veegden het schelpenzand weg en legden er vervolgens bloemen en kiezelsteentjes op. De bloemen symboliseren de vergankelijkheid, de kiezelsteentjes staan naar joods gebruik voor de eeuwigheid.

Op de plaats van De Moed stond in WO II het pakhuis van Gerrit van 't Eind, die er een groothandel in levensmiddelen had. De familie woonde er ook. Gerrit weigerde uit principe te leveren aan de Duitsers. In het laatste oorlogsjaar hielp hij het verzet met het naar binnen smokkelen van eten in het *Polizeiliches Durchgangslager Amersfoort*, in de volksmond Kamp Amersfoort. De waren werden beschikbaar gesteld door grote ondernemingen als Albert Heijn en Verkade. Het Rode Kruis en andere grossiers en winkeliers in de stad hielpen er via een ingenieus systeem aan mee. Het verzet in Amersfoort kwam in 1943 goed op gang. Zoon Rinus op zijn beurt raakte betrokken bij het studentenverzet en observeerde,

Ron Meyer voor De Moed: 'Dit raakt ons rechtstreeks in het hart.'

samen met anderen, Duitse posities toen de geallieerden Amersfoort naderden. Ze gaven belangrijke informatie door aan de Canadezen. Dat gebeurde via een illegale telefooncentrale in een bakkerij.

In april 1945 kwamen de Duitsers Gerrit en Rinus arresteren. Ze roofden het hele huis leeg, maar zagen een in allerijl verstopte kaartenbak met belangrijke gegevens en de telefoonverbinding met de bakkerij over het hoofd. Rinus slaagde er nog net in om de bakker te waarschuwen.

Vader en zoon Van 't Eind werden gevangen gezet in een villa vlakbij Kamp Amersfoort. Hier woonde een commando van de *Sicherheitsdienst* – met vrijwel uitsluitend Nederlanders – onder leiding van Ludwig Heinemann. In de villa bevonden zich ook een politiemann en twee jonge kerels met wie Rinus samenwerkte in het verzet. Zij waren door een collaborateur gevangengenomen. De agent en de twee jongemannen werden zwaar gemarteld. Uiteindelijk zouden ze doorslaan en de naam van Rinus prijsgeven. Ook Gerrit en Rinus werden mishandeld en in de kelder gesmeten. Ze kregen gezelschap van een bankdirecteur en diens procureur-houder, die hadden spoorwegstakers gesteund.

Op 22 april werd de politiemann, die de martelingen had overleefd zonder door te slaan, vrijgelaten door SS-Untersturmführer Heinemann. Een dag later liet Heinemann de zes andere mannen een voor een met een geluiddempend pistool doodschieten.

Ze werden ter plekke begraven en zouden later worden herbegraven op de algemene begraafplaats Rusthof. Na de oorlog was Ludwig Heinemann die eerste Duitser die in februari 1947 de doodstraf kreeg (voor de moord op bijna dertig Nederlanders). Zijn handlangers kwamen er met twintig jaar cel vanaf.

Ben van 't Eind (hij was 18 toen WO II voorbij was) vertelde niet lang voor zijn overlijden in 2009 het tragische verhaal over zijn vader Gerrit en oudere broer Rinus. Hij zei toen onder meer: 'Wij verkeerden in onzekerheid over hun lot, dat was verschrikkelijk. Uiteindelijk hoorden we wat er was gebeurd. Pas later besepte ik hoe erg het voor mijn moeder moet zijn geweest en ook op mijn leven hadden de gebeurtenissen grote invloed. Tijd om erover na te denken had je na de bevrijding niet. Het land moest opnieuw worden opgebouwd. Werken, werken en nog eens werken. Pas later drong het allemaal in volle omvang tot mij door.'

De laatste weken van de oorlog was het levensgevaarlijk in Amersfoort, vanwege beschietingen en bombardementen. Ben van 't Eind: 'We sliepen in de kelder. Bij ons leefde de angst dat we na de Duitsers door de Russen zouden worden bezet. Maar het werden de Canadezen. Ik heb de bevrijding anders ervaren dan de meeste Nederlanders. Hè hè, eindelijk zijn jullie er, dacht ik.' ●

tekst Robin Bruinsma
foto's Nico Brons

**SP-WETHOUDER MARCEL OLIEROOK
STAPTE OP NA POLITIEKE SPELLETJES**

‘DIT IS HET SPEL. GEDULD!’

In een prachtig oud landarbeidershuisje op het platteland van Noord-Holland spreekt de Tribune met SP'er Marcel Olierook. Zijn twee honden lijken mee te luisteren met het gesprek, dat vooral gaat over het voortijdige einde van Olierooks wethouderschap. Olierook: 'Je wordt als wethouder weggestuurd als je het te slecht doet, of als je het te goed doet.'

› **Je woont in de gemeente Drechterland, tussen Enkhuizen en Hoorn. Je bent nog niet eens zo lang SP-lid.**

'Ik had een druk bestaan. Ik was directeur of bestuursvoorzitter van welzijnsinstellingen, culturele instellingen of zorginstellingen. Dat zijn banen van zestig, zeventig uur in de week. Dan heb je niet zo veel tijd voor acties en dergelijke. Daarvóór heb ik wel veel acties gevoerd in Amsterdam. Ik ben ooit in de Oosterparkbuurt begonnen als opbouwwerker. Er was geen geld, dus ik werd betaald, minder dan de bijstandsuitkering, als administratief medewerker. In de buurt was op dat moment geen enkele manier van samenwerking, geen samenleving. Na drieënhalve jaar hadden we 500 vrijwilligers actief, hadden we een buurttheater draaien, zonder een cent subsidie. Dat bestaat trouwens nog steeds, na 26 jaar. We hebben daar acties gevoerd tegen brandgevaarlijke pensions - zo hebben we het oude stadhuis nog bezet om de wethouder zo ver te krijgen dat hij zijn beleid in de buurt kwam verdedigen. Vervolgens werden de mensen uit de brandgevaarlijke pensions opgevangen in een soort opvanghuis - maar dat was een soort gevangenis; zo mochten ze geen bezoek ontvangen. Dat gebouw hebben we bezet en we zijn er door de ME uitgezet; we kregen 6000 mensen de straat op. Als je weet waar je met die buurt vandaan kwam, was dat een heel groot succes.'

› **Iemand die zo sociaal actief was, kwam die niet bij de SP terecht?**

'In de jaren zeventig ben ik nog heel actief

geweest in de bond voor dienstplichtigen. In die tijd ontstonden veel groepjes, partijen, bonden. De SP ken ik uit die tijd. Dat waren in Amsterdam toen vooral studenten. Je moet weten dat ik uit een arbeidersgezin kom. Mijn ouders hebben kromgelegd zodat ik uiteindelijk kon studeren. Het gevoel was dat ik met veel moeite mijn mogelijkheden in het leven had vergroot. De boodschap van de SP was in die tijd: al die studerende jongens en meisjes van de intellectuele elite moeten met zijn allen de fabriek in. Ik dacht toen: dat is niet mijn club. Dus ik was meer dan dertig jaar dakloos socialist. Daar kwam nog bij, omdat ik heel vaak in gesubsidieerde instellingen werkte, vond het niet handig om van een partij lid te zijn. Ik stemde wel al jaren SP. Pas toen ik stopte met werk - ik kon met 60 met prepensioen - ben ik lid geworden van de SP. Een jaar of zeven geleden. En meteen weer aan de slag natuurlijk, al vrij snel als organisatiesecretaris van de afdeling.'

› **De SP-afdeling West-Friesland Oost omvat drie gemeenten: Drechterland Stede Broeck en Enkhuizen. In 2010 heeft de SP in Enkhuizen tegen de landelijke trend in gewonnen en is de grootste partij geworden.**

'De SP was aan het formeren geslagen, maar CDA en VVD hadden tijdens de formatie achter onze rug om met anderen onderhandeld en kwamen met een minderheidscoalitie. Toen was er door ons geen meerderheid meer te maken. Dat minderheidscollege heeft twee jaar geduurd. Er ontstond een

discussie, die kort door de bocht neerkwam op: stenen of sociaal beleid. Het zittende college koos duidelijk voor stenen. De SP heeft toen een tegenbegroting gemaakt en die haalde het!'

› **Dat is redelijk uniek**

'Ja. Het minderheidscollege zat nu met een sociale begroting in de maag. De VVD

‘De zorg staat er hier ontzettend goed voor’

andere gemeente. Het was niet onlogisch, want we kregen de decentralisatie van de zorg op ons bordje; ik heb dat proces tijdens mijn carrière al op allerlei manieren meegemaakt. Zo heb ik destijds in Den Haag in opdracht van toenmalig wethouder Jette Klijnsma de decentralisatie van het jeugd-beleid voorbereid.’

› Hoe pakte dat uit?

‘In het college ging ik zorg, volksgezondheid, welzijn, sport, cultuur en onderwijs doen. Uitgangspunt was de begroting: we kozen voor mensen en niet voor stenen. Ik ben bijna twee jaar in die coalitie wethouder geweest - een tijd waarin we al onze ideeën hebben kunnen uitvoeren. Bij de daaropvolgende verkiezingen in 2014 wonnen we dan ook een zetel en bleven we de grootste partij. We vormden een nieuw college met CDA, ChristenUnie/SGP, SP en een lokale partij, Nieuw Enkhuizen. We hadden een krappe meerderheid van 9 zetels van de 17. We hebben hier tien partijen in de raad. Ik zeg wel eens: nog één afsplitsing en we hebben een raad van elf - dan wil ik wel Prins Carnaval spelen.’

› Wat ging er mis?

‘Een jaar geleden was er commotie binnen onze coalitiepartner Nieuw Enkhuizen. Een van hun wethouders uit het vorige minderheidscollege zat nog steeds zonder werk en die dreigde de bijstand in te gaan. Intern was daar een strijd; hun zittende wethouder, die overigens uitstekend zijn werk deed, moest maar het veld ruimen. Enorme ruzie. De fractievoorzitter is geroyeerd, de wethouder trad af omdat hij geen steun had van zijn eigen partij. En wij hadden een minderheidscoalitie over. Dat was de eerste stap: het verliezen van de meerderheid in de raad.’

› Je kreeg uiteindelijk een motie van wantrouwen aan de broek. Wat was er gebeurd?

‘Je wordt als wethouder weggestuurd als je

het te slecht doet, of als je het te goed doet. De zorg staat er hier ontzettend goed voor. Het hele stelsel is op zijn kop gezet. Bij ons is nu de gemeente niet alleen de plek waar je je geld krijgt, maar ook waar je hulp krijgt om die overgang te doen. Ik heb daarvoor een stadsteam gevormd van goede zorgprofessionals. Hun opdracht: jullie zijn er voor de patiënt en cliënt, en gaan niet over het geld. Ik wil geen vermenging van zorgbelang en commercieel belang. Want dan zie je bijvoorbeeld gebeuren dat als je als instelling een leegstand pand hebt dat geschikt is als gezinsvervangend tehuis, je meer kinderen uit huis gaat plaatsen. Dat is gebeurd. Dat bedrijfseconomische overwegingen de zorg bepalen. Terwijl je het liefst het gezin bij elkaar houdt - als dat kan. We werken met partnerschappen. Waarom zou ik zeven aanbieders van dagbesteding hebben in Enkhuizen, die allemaal half lege panden hebben, die allemaal mensen van buiten de gemeente proberen aan te trekken om die panden vol te krijgen en hun medewerkers voor volledige groepen te hebben staan? Dat kost allemaal extra geld aan overhead, huisvestingskosten en vervoer. Alleen al in deze regio hadden we 6 ton aan onnodige vervoerskosten.’

› Wat zijn dan die partnerschappen?

‘Ik heb tegen zorgaanbieders gezegd: óf ik ga het zelf doen, met die stichting van het zorgteam, óf jullie vormen met de andere aanbieders een partnerschap, waarmee de gemeente een langdurig contract aangaat. Als je als zorgaanbieder weet dat je niet elk jaar een circus van inkoop moet op-tuigen, kun je daarop besparen. Het levert ook zekerheid op en dat betekent dat die organisaties weer durven investeren in de kwaliteit van hun personeel. De besparingen die dat opleverde zijn in een reservepot voor zorg gezet. Ook hebben we met dat geld geïnvesteerd in bijvoorbeeld het ondersteunen van vrijwilligersorganisaties, en in een tienercentrum. Van een hertenkamp hebben we een dagbesteding gemaakt. In

trok toen de stekker eruit, in de hoop dat de andere fracties toch geen coalitie en wethouders zouden kunnen leveren. Maar daar vergisten ze zich in. De toenmalige SP-fractievoorzitter Wim Stolk was voor ons beoogd wethouder. Toen wilde men Wim toch behouden voor de fractie, en hebben ze iemand ‘van buiten’ gehaald, en dat was ik. Van dezelfde SP-afdeling, maar uit een

ondersteuning van mantelzorgers van demente partners. We kunnen dus investeren in preventie, zonder dat het ten koste gaat van de kwaliteit én het volume van de zorg. We zijn nu zelfs aan het herindiceren. Niet om mensen minder zorg te bieden, maar meer. Omdat sommigen vijf jaar geleden zijn geïndiceerd en het er waarschijnlijk niet beter op is geworden. We kunnen nu kijken of er meer functies zijn uitgevallen waar hulp bij nodig is.'

› Maar wat ging er nou fout?

'Bij zowel D66 als de VVD zat nog wrok over mislukte coalitieonderhandelingen, over de mislukte poging om de aangenomen tegenbegroting op te blazen. VVD en D66 zaten met de SP in de auditcommissie – die kijkt technisch naar de begroting. Vorig jaar hadden we geen goedkeurende verklaring van de accountant voor het sociale domein

gebeurt er? In februari was ik op vakantie en toen kwam dat auditrapport officieel uit. Toch nog schrikken voor de drie colleges. De auditcommissie – met VVD en D66 dus – vond dat we het rapport aan de gemeenteraad moesten sturen. Mee eens natuurlijk dus dat deden we. Tijdens een gemeenteraadsvergadering diezelfde avond wordt er opeens geschorst – terwijl we met iets heel anders bezig zijn – en wordt er een motie van wantrouwen tegen mij voorbereid. Vanwege dat auditrapport – terwijl dat helemaal niet op de agenda staat; nog bijna niemand kon dat nu al gelezen hebben. Er was door D66 en VVD een verhaal voorbereid dat het sociale domein een zootje was. Terwijl ik dus echt niet ga over het niet-beleidsmatige deel van de organisatie. Er was een stok gevonden om de coalitie mee te slaan. Want laten we eerlijk zijn, het feit dat we de zorg in Enkhuizen zo goed heb neergezet,

'Nog één afsplitsing en we hebben een raad van elf'

– onder andere omdat de Sociale Verzekeringsbank een grote chaos is in verband met de pgb's. Dat is in heel Nederland gebeurd. Nu is het zo dat Stede Broeck, Drechterland en Enkhuizen ambtelijk zijn gefuseerd; ze hebben gezamenlijk één ambtelijk apparaat, maar dus wel drie gemeenteraden en drie colleges. We hebben met de colleges van die drie gemeenten opdracht gegeven voor een onderzoek; je moet namelijk wel een accountantsverklaring hebben. Dat onderzoek heeft een half jaar geduurd. De leiding van het ambtelijk apparaat is in handen van drie gemeentesecretarissen, niet van wethouders. Ik kan politiek verantwoordelijkheid afleggen over de inhoud van hun werk, maar hoe ambtenaren hun werk en de boekhouding doen niet. De drie burgemeesters hebben de portefeuille personeel en organisatie. Dus toen ik anderhalf jaar geleden signalen van de werkvloer kreeg, van ambtenaren, namelijk dat ze niet goed worden aangestuurd, heb ik dat aangekaart bij de burgemeester. Die dat dan met de andere twee burgemeesters moet gaan bespreken, enzovoort.'

› Het wordt wel heel technisch zo.

'Ja maar het is van belang. Want wat

betekende waarschijnlijk weer verkiezingswinst voor ons in 2018. Dus er moest wat gebeuren. Er was een meerderheid voor een motie van wantrouwen door steun van dat ene raadslid van Nieuw Enkhuizen. Ik heb de stemming niet afgewacht en heb mijn functie neergelegd.'

› De rest van het college ook?

'Ja, die wilden zo ook niet meer verder. Er zijn twee oud-wethouders van elders van PvdA en VVD gekomen die – zoals die partijen het zelf noemen – een zakenkabinet zonder politieke binding vormen. Ze doen met zijn tweeën alle portefeuilles. En hebben ook de portefeuille personeel en organisatie overgenomen van de burgemeester. Luidkeels roepend 'wij gaan het regelen'. Ik wens ze succes.'

› Kunnen ze nog schade toebrengen in een jaar?

'Ja, maar daar zullen hun partijen de prijs voor betalen bij de verkiezingen. We staan met de SP-afdeling elke maand in de stad - wij noemden het openluchtspreekuur van wethouder en fractie - en we hebben elke maand een politiek café. Daar horen we heel veel. Onder andere dat mensen heel

goed doorhebben dat er veel ten goede is veranderd.'

Maar toch ook wel kritiek neem ik aan? 'Natuurlijk. Bijvoorbeeld een meneer die op zaterdag zei: "Mooie wethouder ben jij. Je zegt dat je niet bezuinigt op de zorg, maar mijn buurvrouw heeft nu de helft minder thuiszorg." Ik ging het uitzoeken en op maandagmiddag kon ik de man bellen met uitleg – die zorg bleek verpleegzorg die er was voor haar inmiddels overleden man. Nou dat is een geval van uitleggen, maar vaak kun je ook wat betekenen. Het voorkomen van huisuitzetting van een gezin met kinderen bijvoorbeeld. Dat is mooi. Maar ik ga dan ook praten met de mensen van het stadsteam: hoe voorkomen we dit voortaan?'

› Ben je de politiek niet zat nu?

'Ik kijk met tevredenheid terug - en heb veel kunnen bereiken. Ik ben niet teleurgesteld in de politiek of zo. Ik had al een carrière achter de rug en zat dus met een zekere vrijheid op die wethoudersstoel. Deze hele affaire gaat waarschijnlijk niet veel schade aan de mensen in Enkhuizen opleveren; daarvoor hebben we gewoon te veel goed neergezet. En de partijen uit ons college komen er misschien wel sterker uit. Als dat zo is, en we winnen volgend jaar weer, dan kom ik niet zelf terug. Ik sta kandidaat als regiobestuurder voor de SP (en is inmiddels door de regioconferentie gekozen – red.) en we hebben alweer twee nieuwe mensen klaarstaan om wethouder te worden. Dat komt wel goed.'

› Was hier wat aan te doen?

'Dit soort dingen kun je niet voorkomen. Dit is het politieke spel. Je moet geduld hebben. Als SP willen we wat. Een totaal andere maatschappij. We zijn een ROOD-groep aan het opzetten en ik zie het ongeduld bij die jonge mensen dat ik herken van toen ik net zo oud was. Opa vertelt... Maar verandering kost tijd. Je kunt vooruitkomen door van elkaar te leren, op elkaar voort te bouwen. SP-wethouders moeten nog veel meer van elkaar afkijken – al gebeurt dat gelukkig steeds meer. En je moet de gemeente zo organiseren dat mensen, professionals zelf het vertrouwen krijgen. Dat pakken ze niet zo gemakkelijk meer af, als mensen hebben ervaren dat ze die verantwoordelijkheid kunnen dragen, zonder georganiseerd wantrouwen. Samenwerken dus, zodat je wat opbouwt, mensen vertrouwen geven, en vooral geduld, geduld, geduld. We komen er wel.' •

Tekst en foto Diederik Olders

> ...ALS DE ZON SCHIJNT

Volharding en actie blijven resultaat opleveren, door het hele land en op alle niveaus.

Zo was het een motie van de SP, Groen-Links en de PvdA die het kabinet een hele tijd geleden al de opdracht gaf om een verplichte kwaliteitsnorm voor verpleeghuizen op de stellen. Die norm kwam onlangs op tafel en een van de kwaliteitseisen is dat er voldoende gekwalificeerd personeel aanwezig moet zijn. Om aan het hele eisenpakket te voldoen moet het volgende kabinet circa twee miljard euro uittrekken. Met die investering kunnen er de komende jaren in totaal **40.000 extra handen aan het bed erbij** komen in de verpleeghuizen. SP-Kamerlid Renske Leijten twitterde

tevreden: 'Trots waar SP-GL-PvdA-motie heeft geleid. Nu zorgen dat er personeel komt.'

Nog meer zonnig nieuws: de kostendelersnorm – in gewone mensen-taal: de **mantelzorgboete** – voor AOW'ers gaat niet door. Dat betekent dat ouderen die bij hun kind inwonen niet gekort gaan worden op AOW-uitkering. Dat was eerst wel de bedoeling; vanaf 2019 zou de maatregel ingaan. Maar de Voorjaarsnota van het kabinet leert, dat het plan toch maar is geschrapt. De SP en tal van organisaties hebben zich altijd fel tegen het plan verzet. Voor SP-Kamerlid Sadet Karabulut is dit resultaat nog maar het begin: 'De mantelzorgboete moet voor alle uitkeringen van tafel!'

Tot vreugde van de SP in de Achterhoek heeft de provincie Gelderland onlangs besloten om 25 tot 30 miljoen euro uit te trekken voor **verdubbeling van het spoor** tussen Doetinchem en Didam. SP-afdelingen langs de spoorlijn voerden samen met reizigers jarenlang actie, omdat treinen niet zelden grote vertragingen oplopen doordat ze elkaar op het enkelspoor niet kunnen passeren. Gevolg: de hele dienstregeling raakt ontregeld. Het besluit van de provincie wordt tevens gezien als een belangrijke stap in de richting van algehele trajectverbetering tussen Arnhem en Winterswijk. Gelders SP-Statelid Maurits Gemmink spreekt van 'een kleine stap voor de provincie Gelderland, een grote sprong voor reizigers van en naar de Achterhoek'.

> TERECHTWIJZING EUROPESE COMMISSIE

Anne-Marie Mineur (foto), SP-Europarlementariër, is blij met een uitspraak van de hoogste Europese rechter over de goedkeuring van vrijhandelsverdragen. Nationale en regionale parlementen moeten hier zeggenschap over krijgen. Het komt erop neer dat veelomvattende verdragen waarover de Europese Commissie de afgelopen jaren heeft onderhandeld, aan de 38 parlementen van de Europese Unie moeten worden voorgelegd. Mineur: 'Dit is een nieuwe terechtwijzing voor de Europese Commissie, die voortdurend bezig is meer macht naar zich toe te trekken zonder rekening te houden met weerstand

foto Myrte Vissia

onder de bevolking.' Zal de Europese Commissie zich iets van de uitspraak aantrekken? Daarop durft Anne-Marie Mineur alleen maar te hopen: 'Het lijkt erop dat de Commissie de grenzen gaat opzoeken om nationale parlementen toch buitenspel te houden.'

> MINDER HUUR UTRECHTSE MINIMA

Utrecht wil de huur voor 3.000 minima met 60 euro per maand verminderen. De korting geldt voor huurders met een inkomen van maximaal 125 procent van de bijstandsuitkering en met een huur boven de 592 euro (voor alleenstaanden) of 635 euro per maand. 'Ik krijg van de buurtteams te horen dat de meeste problemen worden veroorzaakt door schulden. Met deze maatregel wil ik iets doen aan de betaalbaarheid van woningen,' laat SP-woonwethouder Paulus Jansen weten. Voorlopig gaat het om een proef van twee jaar. Wellicht volgt Amsterdam het voorbeeld.

foto Suzanne van de Kerk

COLUMN

Dennis de Jong
SP-fractievoorzitter
Europees Parlement

KIJK UIT VOOR DE EUROPESE M&M

De Brusselse bubble heeft het al liefkozend over de Europese M&M. Daarmee bedoelen ze de Duitse Bondskanselier Merkel en de kersverse Franse president Macron. Als Merkel dit najaar opnieuw verkozen wordt tot Bondskanselier, kan dit duo van start om de Europese Unie vooruit te helpen. Met hen wordt het volgens de bubble mogelijk alle ellende van de financiële crisis, de Brexit, en de steeds autoritairder optredende regimes in Polen en Hongarije, snel te doen vergeten en van de EU een wereldmacht te maken.

Daarbij vergeet men voor het gemak dat de helft van de Fransen Macron helemaal niet steunt. Macrons programma is namelijk gewoon liberaal en zijn hervormingen zullen erop gericht zijn ook in Frankrijk de rechten van werknemers uit te kleden. Van Merkel en haar minister van Financiën, Schäuble, wisten we al langer dat zij voorstander zijn van een keihard neoliberal beleid.

Als zij de Europese Unie vooruit gaan helpen, krijgen we nog meer markt en wordt er niets gedaan aan de toenemende ongelijkheid tussen en binnen de lidstaten. De Europese Commissie loopt hier alvast op vooruit met haar nieuwe 'reflectiedocumenten' over sociaal beleid en globalisering. Vage sociale beginselen waar werkgevers vooral geen last van moeten krijgen. En een juichverhaal over de voordelen van vrijhandel.

Echte vooruitgang maakt de EU pas als er een einde wordt gemaakt aan het beleid gericht op ongebreidelde concurrentie, en sociale zekerheid en publieke diensten in ere worden hersteld. Met Merkel en Macron weten we in ieder geval zeker dat hiervan geen sprake kan zijn. Geef mijn M&M dan ook maar aan Fikkie. Ik lust hem niet.

LINKSVOOR

SPRING-IN-'T-VELD

Debbie van Dijk (19) uit 's-Gravenzande is een echte aanpakker. Nog maar een paar maanden nadat ze lid is geworden van de SP, is ze al contactpersoon voor ROOD Den Haag. 'Ik ben een spring-in-'t-veld. Ik probeer van alles uit. En als ik ergens enthousiast over ben dan is het schouder eronder en gáán.'

tekst Daniël de Jongh
foto Karen Veldkamp

› **Hoelang ben je al lid van ROOD en de SP?**

'Ruim een half jaar. Ik heb me aangemeld omdat ik slecht tegen onrechtvaardigheid kan. Overal waar ik kijk zie ik armoede en ongelijkheid en dan vraag ik me af: hoe kan dat nou in zo'n rijk land als Nederland? Al die flex-contracten, de discussies over pensioenen en uitkeringen: het kan zo veel beter. Daar wil ik een steentje aan bijdragen en daarom koos ik voor de SP. Ik voel me thuis bij de partij, de sfeer is heel gemoedelijk.'

› **Wat doe je in het dagelijks leven?**

'Ik werk in een cafetaria. Zo'n hippe, met heel veel verschillende hamburgerspecialiteiten. Het leuke van werken in de horeca is dat je met heel veel verschillende mensen te maken hebt en dat je vrij snel veel verantwoordelijkheden krijgt als je wat meer ervaring hebt. Ik werk er al drie jaar en doe alles, van bakken tot schoonmaken. Eerst als bijbaantje en nu even fulltime, tot ik in september politicologie ga studeren in Amsterdam.'

› **Wat haalt de kapitalist in jou naar boven?**

'Van die 1-eurowinkeltjes. Als ik daar even naar binnen loop kan ik me nog zo voorstellen om niks te kopen, ik kom toch weer met een hele tas vol thuis. En het ergste is: uiteindelijk verdwijnt het grootste deel ergens achter in de kast. Maar de verleiding is zo groot!'

› **Wat is je favoriete plek op de wereld?**

'Ik ben al best in veel landen geweest en alles heeft wel iets. Maar hoe graag ik ook op vakantie ga, uiteindelijk voel ik me toch het meest thuis in het Westland.'

› **Tussen de kassen?**

'Ja, precies! Vanwege de ruimte en het vertrouwen. Het kassengebied is een wereldje op zich. Er zijn hier verschillende dorpen en die zijn allemaal anders, maar tegelijkertijd is het ons-kent-ons. In de zomer is het zes weken lang feest, elke week in een ander dorp, avond aan avond. Alleen dat al zou ik niet willen missen.' ●

FRANK LEEST

WIE Frank Futselaar (1979), SP-Tweede Kamerlid, woordvoerder Onderwijs, Landbouw en Natuurontwikkeling

LEEST *Landschapspijn*, door Jantien de Boer, Uitgeverij Atlas Contact, 2017

› Wat is dat, landschapspijn?

‘Dat is het fenomeen dat mensen zien dat het landschap dat ze kenden, het landschap waarin ze opgroeiden, erg veranderd is - of eigenlijk: verschaald. Jantien de Boer is een Friese journalist, en het boek is een verzameling stukken die zij over dit onderwerp schreef. Het richt zich op het Friese landschap, maar is van toepassing op meer gebieden in Nederland. In het boek vertelt ze hoe haar vertrouwde omgeving verdwenen is. Alles is ingericht op functionaliteit voor de intensieve veehouderij. De biodiversiteit verdwijnt – ze vertelt het zelf beeldender: je hoort geen vogels of insecten.’

› Herken je het, die pijn?

‘Ik ben zelf opgegroeid in Groningen stad, dus nee. Misschien wel andersom. Ik fiets graag en als ik dan door een stukje kom waar wél aandacht is voor het landschap, met houtwallen, bomen, struiken, afwisseling en wél het geluid van vogels, dan realiseer ik me dat dat de uitzondering is.’

› Is dit niet gewoon een gevalletje nostalgie? Vroeger was alles beter?

‘Nee, er is echt iets verloren. Namelijk afwisselende natuur en afwisselend landschap. De wereld hoeft niet onveranderd te blijven, maar het wordt eentonig. Of je nou tussen melkveehouderijen in Friesland, Noord-Holland of Zeeland loopt: je ziet amper verschil.’

› Maar ja, mensen willen nou eenmaal goedkope melk en goedkoop vlees, hoor je dan wel eens.

‘JE HOORT GEEN VOGELS’

‘Daar moet je dan wel bij aantekenen dat Nederland heel veel exporteert. De intensieve veehouderij produceert voor de wereldmarkt.’

› Dus het is allemaal de schuld van de agrariërs?

‘Dat vind ik juist heel goed aan dit boek: de schrijfster legt niet de schuld bij de boeren. Zij moeten werken in een systeem waarin ze niet veel keus hebben. Er is veel druk van coöperaties, van de markt, om te groeien, om de productie omhoog te gooien. Het doet boeren ook veel pijn dat zij vaak verwijten krijgen voor het verdwijnen van de diversiteit.’

› Wat moet er dan veranderen?

‘Je moet dus de omstandigheden veranderen. In de paar maanden dat ik nou Tweede Kamerlid ben, krijg ik van verschillende kanten dezelfde boodschap: de intensieve veehouderij heeft een aantal belangrijke grenzen overschreden. Normen voor de waterkwaliteit, voor biodiversiteit, geur en volksgezondheid (denk aan de Q-koorts) worden overschreden. Waren het vroeger vooral stedelingen die “de provincie” wel even gingen uitleggen dat het anders moest; nu zie je dat de mensen in het landelijk gebied zelf aan de bel trekken, omdat zij direct de gevolgen van de intensieve veehouderij ervaren. Landschapspijn is er daar maar één van.’

› Dus?

‘We moeten de groei beperken. De SP heeft een voorstel gedaan voor het verplichten van weidegang. Dan denk je misschien: okay, sympathiek, dat is leuk voor de dieren maar daar verandert niet echt wat mee. Maar het punt is, dat grondgebondenheid een rem is op de omvang van de veehouderij. Iets anders is de 700 miljoen directe inkomenssteun die boeren krijgen. Ik zeg: zet dat in om diversiteit en afwisseling te bevorderen, en niet om het schrale landschap van nu te beschermen.’

› Voor wie is dit boek?

‘Wat mij betreft is het verplicht leesvoer voor iedereen die lokaal, provinciaal of landelijk bezig is met besluitvorming over het landelijk gebied.’ •

tekst Diederik Olders

OPEN BRIEF AAN DE KONING

'Nunca mas' ('nooit meer' - red.), zo sprak Willem-Alexander in maart tijdens het bezoek van Macri aan Nederland. Nooit meer mocht de geschiedenis van terreur in de bittere tijd van de Argentijnse dictatuur zich herhalen. Mooie woorden aan het adres van een bevriend staatshoofd maar een lege huls wanneer je kijkt naar de realiteit. Diezelfde huisvriend stelde na zijn aantreden de rechters aan die vorige week besloten om veroordeelde oorlogsmisdadigers strafvermindering te verlenen.

Ik ben naar Nederland gekomen als Argentijnse vluchteling. Mijn vader is gemarteld en vermoord ten tijde van de junta. Wellicht doelde de koning ook op mij toen hij sprak over de mensen die nog dagelijks de littekens met zich meedragen. Zijn woorden verliezen echter alle beteke-

nis wanneer hij na de tafelrede proost met een president die samen met zijn handlangers stelselmatig de misdaden onder het Videla-regime bagetalliseert en heult met de verantwoordelijken.

Amper twee maanden nadat onze koning de woorden 'nunca mas' in de mond nam, vernam ik dat één van de mannen die mijn vader martelden naar huis mag gaan. De man die ervoor zorgde dat mijn vader nooit meer naar huis kon gaan. Mijn litteken is een open wond geworden bij de gedachte dat de man die mij mijn vader heeft ontnomen de vrijheid tegemoet gaat, na amper 3 jaar straf. 'Er is geen vrijheid zonder gerechtigheid', zo zei nazi-jager Simon Wiesenthal. En dat klopt; ik zal zo nooit vrijheid kennen.

Ondertussen roept de Argentijnse kerk nabestaanden zoals ik op om ons te verzoenen. De geestelijken vragen mij om

me te verzoenen met mannen die de botten van mijn vader braken, die mijn oom neerschoten toen hij wegrende, die mijn vader stroomstoten toedienden. Vergeving en verzoening zijn holle frasen wanneer diezelfde mannen nooit enig berouw hebben getoond en nog steeds trots zijn op hun sadistische praktijken.

In navolging van onze koning zeg ik 'nunca mas'. Nooit meer wil ik toezien hoe Macri en zijn handlangers mijn vader schofferen. Nooit meer wil ik toezien hoe ons koningspaar zich inlaat met een president die zo lichtvoetig omgaat met een geschiedenis waarvan ik en zoveel anderen de littekens dragen.

Tegen de koning wil ik zeggen: U spreekt over mijn littekens tegen de man door wiens toedoen ze weer opengaan. Geeft u uw woorden alstublieft betekenis door hem niet meer te steunen zolang hij uw woorden tot zulk een schande maakt. En wanneer u hem zelfs na de gebeurtenissen van vorige week toch in de glorie van u en uw vrouw laat delen, neemt u dan alstublieft nooit meer de woorden 'nunca mas' in de mond.

Alejandra Slutzky

Tribune juni 2017

DOORLOPENDE MACTHTIGING BON OM LID TE WORDEN

naam : Socialistische Partij (SP)
adres : Snouckaertlaan 70
postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
land : Nederland incassant ID: NL86ZZZ403462460000
kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
reden betaling : betaling contributie

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomsgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

€ 5,00 (minimum) € 7,50 € 10,00 € 12,50 € 15,00 anders: € _____

naam : _____
roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v
adres + huisnr : _____
postcode : _____ woonplaats: _____
land : _____ geboortedatum: _____
email : _____
telefoon : _____ mobiel: _____
IBAN (rekeningnr.) : _____ bank identificatie (BIC)* : _____
plaats en datum : _____ * geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr)
handtekening : _____

Ik wil ook graag lid worden van ROOD (jong in de SP, tot 28 jaar) en sta één van mijn kwartaalbijdragen af aan ROOD.

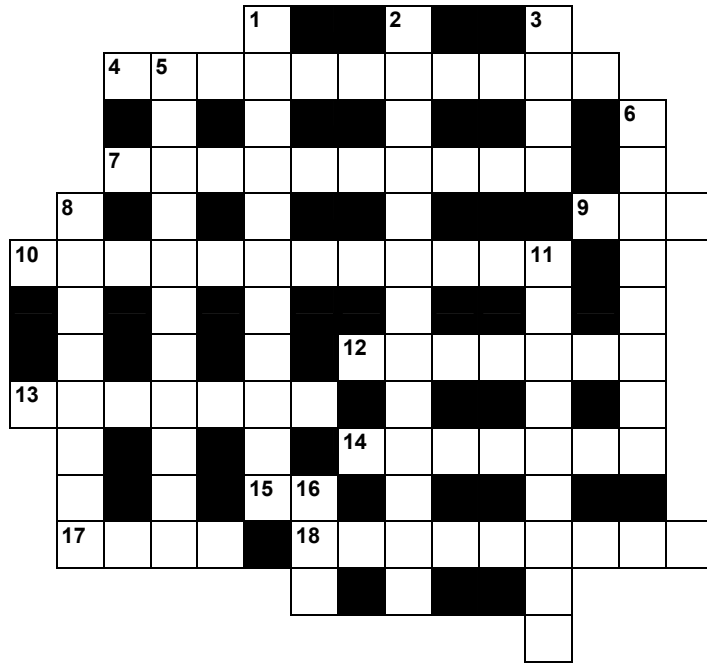
CRYPTOGRAM

Horizontaal

- 4 Elementaire informatie over een legermaatje. (11)
- 7 Ouderwets vermaak voor vlinderbaby. (10)
- 9 Ach vader! U bent groot. (1,2 en 3)
- 10 De haaiantanden zijn verdwenen. (12 en 3,9)
- 12 Grote tas voor koopverslaafde. (7)
- 13 In de burcht heerst verwarde taal. (7)
- 14 (geen) Kleding voor tijdens het internetten. (7)
- 15 De geluidsterkte van Duitse treinen. (2, afk.)
- 17 Gegevens gaan over tijden. (4)
- 18 De longen zijn even lunchen. (9)

Verticaal

- 1 Werkwijze van een grondig archeoloog. (11)
- 2 Stekeltjes? Niet over uitweiden. (3,4,6)
- 3 Aardappel, zo hard als een balk. (4)
- 5 Werknemer van een kerncentrale. (11)
- 6 Kleding voor militante vrouw? (8)
- 8 Zo krachtig kan taal zijn. (8)
- 11 Bouwmateriaal om breuk mee te herstellen. (9)
- 16 Armzalig café. (3)

CITATENRAADSEL

Opricht: vul in de gele en rode vakjes horizontaal de achternamen (zonder tussenvoegsel(s)) in van de mensen van wie een citaat is weergegeven. Alle uitspraken hebben te maken met (veelal Europese) politiek of

'Europa'. De oplossing is een 15-letterig begrip (in de rode verticale balk). Een 'lange ij' is één letter; zo ook leestekens. Veel puzzelplezier.

1																Amerika heeft Europa nooit vergeven eerder ontdekt te zijn.
2																De tijd der ridders is voorbij. Die van sofisten, economen en rekenaars is daarop gevolgd; en de roem van Europa is voor altijd gedoofd.
3																Een spook waart door Europa - het spook van het communisme.
4																Europa heeft ons de oorlog geleerd; wanneer zal het zelf de zegeningen van de vrede leren kennen?
5																Iedere keer als Europa over de Atlantische Oceaan kijkt om de Amerikaanse adelaar te zien, ziet het alleen de achterkant van een struisvogel.
6																De strijd tegen de internationale misdaad lijkt een koers waarbij de misdaad rijdt met een hoogtechnologische racefiets en Europa met een vrouwenvelo van kort voor de oorlog.
7																Nederland: een baldadig kind in de schoot van Europa.
8																In Europa zijn er alleen maar kleine landen. Het enige verschil is dat er landen zijn die dat weten en andere die het nog niet weten.
9																Wilt ge weten wat Europa is, ga dan naar Amerika.
10																Op een dag zal, naar het voorbeeld van de Verenigde Staten van Amerika, er een Verenigde Staten van Europa komen.
11																Europa is te groot om verenigd te zijn. Maar tevens te klein om verdeeld te zijn. Ziedaar Europa's dubbel lot.
12																Parijs is het restaurant van Europa.
13																Tachtig procent van de getrouwde mannen gaat vreemd in Amerika. De rest gaat vreemd in Europa.
14																De armen zijn de negers van Europa.
15																De kerk heeft met behulp van haar biecht- en boetstelsel het middeleeuwse Europa getemd.

OPLOSSINGEN MEI

Cryptogram

Horizontaal 2) Reebok 7) Schokland 8) Druk 10) Huiduitslag 12) Stier 13) Schichtig 14) Macro 15) Iel 16) Getrouwd 17) Hop 18) Eenrum 19) Rijpaard.
Verticaal 1) Weldaad 3) Karaktermoord 4) Schipholgans 5) Bonuscultuur 6) Vlot 9) Kolen 10) Hostie 11) Spitsuur 14) Modepop.

Anagraaf

Landen 1) Micronesia 2) Noord-Korea 3) Argentinië 4) Mauritanië 5) Denemarken 6) El Salvador.
 Eindoplossing: TEEVEN.

De winnaar van mei is Ton ter Horst uit Linne

Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze vóór 28 juni 2017 naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl Vergeet u niet uw naam en adres te vermelden? Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

THEO DE BUURTCONCIERGE

